

Aan de leden van de gemeenteraad

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :
Bijlage :
Behandeld door: T.N. Kramer Verzonden op:
Telefoonnr. : Zuidwolde, 24 september 2019.

Onderwerp : Aanbiedingsbrief Programmabegroting 2020.

Geachte leden van de gemeenteraad,

1. Voorwoord

'Ambities waarmaken maar wel met aandacht voor actuele financiële ontwikkelingen'

Deze uitdaging wil het college samen de raad van De Wolden de komende jaren aangaan. In de bij de programmabegroting 2020-2023 behorende aanbiedingsbrief benoemen we niet alleen de dilemma's maar zeker ook de wijze waarop de gemeente haar meerjarenbegroting sluitend kan maken. Bekend is dat er een behoorlijke financiële opgave ligt maar dat we desondanks onze ambities uit het collegeprogramma 'Duurzaam, doen en dichtbij', om gemiddeld € 4,0 miljoen per jaar te investeren, overeind willen houden. Tegelijk met dit alles hebben we te maken met de doorgaande ontwikkelingen binnen het sociaal domein en het effect van de verschillende circulaire vanuit Den Haag die een financiële stabiele uitgangspositie niet versterken.

Wij bieden u hierbij de programmabegroting 2020-2023 aan. Op 27 juni heeft de raad op hoofdlijnen kennis genomen van financiële ontwikkelingen, speerpunten en andere van belang zijnde informatie uit de Kadernota 2020-2023 en de herziene versie van de Nota reserves en voorzieningen 2019-2022. De Begroting 2020 is opgesteld op basis van die stukken en verder uitgaande van bestaand beleid.

Het meerjarenperspectief is doorgerekend en voor zover speerpunten in de kadernota op geld waren gezet, zijn de financiële gevolgen daarvan meegeteld in de totaalcijfers van de nu voorliggende Programmabegroting 2020.

De financiële gevolgen van de in de begroting 2020 t.o.v. de kadernota **nieuw** opgenomen speerpunten zijn, voor zover niet anders vermeld, nog **niet** verwerkt in deze meerjarenraming, maar zijn hierna in een afzonderlijk overzicht samengevoegd. Wij gaan hierna in op de spanning tussen de ambities en de beschikbare financiële ruimte. Zoals al bij de kadernota werd geconstateerd heeft de gemeente de komende jaren te maken met redelijk omvangrijke begrotingstekorten. In deze aanbiedingsbrief geeft het college ook aan op welke wijze deze tekorten kunnen worden gedekt en desondanks de ambities zo goed mogelijk in stand blijven.

Onze financiële positie en vermogenspositie zijn daarmee ook nog steeds goed. Voor de realisatie van onze ambities hebben we zoals bekend een gemiddelde investeringsruimte van € 4 miljoen per jaar ingebouwd. Op basis van de reeds bij de kadernota uitgewerkte plannen gaan wij de komende tijd graag met uw raad in gesprek om te komen tot een weloverwogen invulling van de resterende ruimte daarvan. We verwijzen u hierbij naar bijlage 4 van deze aanbiedingsbrief. Daarin is een overzicht opgenomen van alle op geld gezette investeringen.

2. Het structureel financieel meerjarenperspectief

Financiële mutaties sinds de behandeling van de Kadernota 2020

Het saldo in meerjarenperspectief is ten opzichte van de Kadernota 2020 veranderd door de volgende oorzaken op hoofdlijnen:

- Structurele doorwerking Jaarrekening 2018 en Bestuursrapportage 2019
- Gevolgen begrotingswijzigingen t/m nr. 7 van 2019
- Verwerking besluitvorming Kadernota 2020
- Verwerking aanvullend aangeleverde mutaties organisatie-eenheden
- Definitieve bijdragen 2020 aan de verbonden partijen en andere gesubsidieerde verenigingen en instellingen
- Doorwerking meicirculaire 2019 gemeentefonds
- Mutaties loon- en prijspeil met doorwerking naar derden
- Wijziging (vrijval) kapitaallasten en doorbelasting rente
- Aanpassing ramingen leges en huuropbrengsten
- Afstemming doorrekening opbrengst rioolrechten en afvalstoffenheffing.

In de tabel hieronder is het financieel meerjarenperspectief opgenomen, zoals berekend bij de opstelling van de concept programmabegroting 2020. Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat hierin de gevolgen van de nieuw ingebrachte speerpunten en b.v. de septembercirculaire 2019 over het gemeentefonds nog **niet** zijn verwerkt.

UITKOMSTEN IN MEERJAREN-PERSPECTIEF VOLGENS CONCEPT 'PROGRAMMABEGROTING 2020' (bedragen x € 1.000)				
Jaarschijf	2020	2021	2022	2023
Stand 1^e tussentelling blz. 4 Kadernota 2020	189 V	133 V	21 V	21 V
<i>Mutaties:</i>				
- gevolgen kadernota, inclusief kapitaallasten *	271 N	164 N	233 V	91 V
- mutaties meicirculaire 2019, incl. jeugd	494 N	737 N	1.014 N	782 N
- mutatie reserves	84 N	5 V	5 V	10 V
- bijdrage verbonden partijen, subsidies, etc.	67 V	181 N	168 N	250 N
- rente treasury, dividend, etc.	128 V	12 N	48 V	89 V
- mutaties leges, OZB, riool en afval	50 V	49 V	54 V	140 V
- overige mutaties (onderhoud, energie, etc.)	59 N	59 N	59 N	51 N
Saldo concept programmabegroting 2020-2023 (N = nadelig)	474 N	966 N	880 N	732 N

*) Inclusief € 240.000 wegens ophoging stelpost kapitaallasten nieuwe investeringen in 2023 en dekking reserves, t.w. € 150.000 i.v.m. MFA en € 314.000 overige uitzettingen volgens de kadernota 2020.

Toelichting:

Gevolgen kadernota (incl. kapitaallasten en algemene uitkering)

Het betreft hier het saldo van alle op geld gezette gevolgen van de kadernota. Naast de doorwerking van de bijgestelde berekening van de rente- en afschrijvingslasten van de op de balans gebrachte investeringen, is in deze mutatie ook de toename van de stelpost onvoorziene uitgaven met € 240.000 in 2023 wegens kapitaallasten nieuwe investeringen verwerkt, alsmede de financiële gevolgen van de nieuwe MFA.

Mutaties meicirculaire 2019, incl. jeugd

N.a.v. de meicirculaire 2019 is een herberekening gemaakt van de voor de komende jaren te ontvangen algemene uitkering. Door middel van een afzonderlijke memo d.d. 11 juni 2019 is de raad geïnformeerd over de negatieve budgettaire gevolgen daarvan. De in de primitieve begroting 2020 verwerkte bijstelling betreft dus de uitkomsten van de meicirculaire 2019 t.o.v. de ramingen die daarvoor in de meerjarencijfers waren opgenomen.

De problemen in het sociaal domein trekken diepe sporen door gemeentelijk Nederland. De enorme tekorten hebben nu ook effect op andere beleidsterreinen: reserves zijn of raken uitgeput terwijl het geld toch ergens vandaan moet komen. De vele miljoenen die het kabinet in het vooruitzicht heeft gesteld, zullen werken als een druppel op de gloeiende plaat. De problemen zijn zo structureel van aard dat een stelselwijziging mogelijk de enige oplossing zal blijken te zijn. De grote vraag is dan ook hoe we als gemeente dit alles financieel beheersbaar houden. Hiervoor wordt ook elders in de begroting en de aanbiedingsbrief aandacht gevraagd. Kort na het verschijnen van de meicirculaire 2019 werd al duidelijk dat het Rijk de gemeenten voor de jaren t/m 2021 extra tegemoet wil komen op het gebied van de jeugdzorg. Over de jaren 2020 en 2021 ontvangt onze gemeente een extra bedrag van € 301.000 (2019 € 401.000).

Voor de jaren 2022 en 2023 is dit extra budget nog niet formeel door het Rijk toegekend. Wel is in het kader van het begrotingstoezicht door het Rijk, in overleg met de toezichthouders (provincies) een richtlijn opgesteld hoe de extra middelen jeugdzorg geraamd kunnen/mogen worden in de begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023. Deze richtlijn is opgesteld in samenspraak met de ministeries BZK, VWS en Financiën, de VNG en de toezichthouders. Conform deze richtlijn is naderhand het bedrag van € 301.000 ook over de jaren 2022 en 2023 zowel aan de baten- als aan de lastenkant al in de begrotingscijfers verwerkt. Daarmee is overigens niet gezegd dat de budgetten in de gemeentebegroting voor de jeugdzorg vervolgens op orde zijn.

Sociaal domein breed

In het voorgaande is vooral ingegaan op de problematiek bij de jeugdzorg. Het zal duidelijk zijn dat ook de uitgaven bij de beide andere pijlers uit het sociaal domein, namelijk de participatie (inkomensregelingen BUIG) en de Wmo eveneens een grote wissel trekken op de financiële ruimte bij de gemeenten. Vooralsnog hebben we in de nu voorliggende begroting de cijfers uit de kadernota 2020 aangehouden, waarbij we nog steeds de insteek volgen dat we het grofweg moeten doen met het geld dat hiervoor uit Den Haag beschikbaar wordt gesteld. Duidelijk is wel dat de beheersing en dekking van deze uitgaven de komende jaren een prominente rol krijgt en dat ons vertrekpunt is dusdanige maatregelen te treffen dat de uitgaven in het sociaal domein op termijn weer budgettair neutraal kunnen verlopen. Voor eventuele incidentele tekorten zijn daarvoor ook de beschikbare middelen binnen de reserve sociaal domein beschikbaar.

Daarbij zal ook een mogelijke inzet worden betrokken van een bedrag olopend naar € 100.000 ombuiging op de bijdrage aan de SWO. Het gaat daarbij dan om een besparing op de uitvoeringskosten i.v.m. de ombuigingen in het sociaal domein. Om deze reden is dit bedrag niet op voorhand al tegelijk verwerkt samen met de overige ombuigingsmaatregelen.

We stellen ons voor de komende maanden samen met de raad de uitdaging aan te gaan om een nieuwe balans te vinden tussen enerzijds het handhaven van een goede invulling van onze verantwoordelijkheid voor onze kwetsbare en minder zelfredzame inwoners en anderszijds een verantwoorde beheersing van de uitgaven in het sociaal domein. We willen dat onder andere doen door in te zetten op een veel meer integraal denken en doen binnen het sociaal domein, zoals in de programmabegroting is aangegeven. Die zoektocht en uitdaging gaat het college graag aan met de raad. Daarbij willen ook onze adviesraden en sociale partners betrekken.

Tenslotte merken wij hier nog op dat in Den Haag een algehele herijking van de verdeel-systeematiek van het gemeentefonds per 1-1-2021 wordt voorbereid. Vanzelfsprekend krijgen de gemeenten dan weer te maken met de nodige herverdeeleffecten.

Mutatie reserves

Jaarlijks moeten de mutaties in de verschillende reserves opnieuw worden bijgewerkt. Deels gebeurt dit bij de samenstelling van de jaarrekening van het afgelopen jaar, bij de nieuwe 'Nota reserves & voorzieningen', maar ook bij de opstelling van de komende programmabegroting. Zoveel mogelijk hebben we daarbij rekening gehouden met en anticiperen we op de besluitvorming door de raad. De al eerder bij de kadernota 2020 vermelde mutaties in de reserves zijn meegenomen bij de gevolgen van de kadernota.

Bijdragen verbonden partijen c.a.

Op basis van de ontvangen begrotingen van de zogenoemde 'Verbonden partijen' zijn de ramingen in de gemeentebegroting aangepast. Het betreft dan de bijdrage aan o.a. de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen, de Veiligheidsregio Drenthe, de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Drenthe, de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe, etc.

Rente (treasury) en dividend

Ook de verschuldigde en de te ontvangen rente over opgenomen (kas)geldleningen, de verstrekte hypothecaire geldleningen alsmede de bedragen van de verschillende dividend-uitkeringen wijzigen regelmatig. Hoewel in de kadernota 2020 nog melding werd gemaakt van de verwachting dat de dividend-uitkering van de NV Rendo a.g.v. verschillende ontwikkelingen, mogelijk nadelig zou worden bijgesteld, is deze in de huidige meerjarenraming nog ongewijzigd opgenomen.

Trendmatige aanpassingen diverse baten

Zoals gebruikelijk is bij de samenstelling van de begroting rekening gehouden met een trendmatige aanpassing van de baten wegens leges, rechten, huren en pachten met de jaarlijkse indexering op basis van het 'consumentenprijsindexcijfer (CPI) voor alle huishoudens'. Ook zijn de opbrengsten wegens riool- en reinigingsheffingen aangepast aan de nieuwe kostenontwikkeling (= 100% kostendekking), e.e.a. met inachtneming van de met de raad gemaakte afspraken.

Vervolgens zijn bij de samenstelling van de programmabegroting 2020 nog enkele aanvullende speerpunten aangeleverd. Het betreft de hierna in de onderstaande tabel genoemde onderwerpen, waarvan de financiële gevolgen nog niet in de primitieve cijfers zijn verwerkt. Ook is gebleken dat vooral de budgetten betreffende de jeugd, de participatie en de WMO voortdurend bijgesteld moeten worden. Dit is de reden waarom deze zaken door het college voorlopig op 'pm' zijn gezet. De afgelopen maanden is herhaaldelijk gebleken dat de werkelijke uitgaven binnen het sociaal domein steeds weer wijzigen.

Samenvattend ontstaat hierna het volgende financiële meerjarenbeeld:

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Totaalsaldo concept begroting	473.681 N	966.276 N	879.602 N	732.019 N
Progr. 03 – Duurzaam leven				
08.10 – Extra formatie handhaving 'Vitale vakantieparken'	80.000 N	80.000 N	80.000 N	20.000 N
Progr. 06 – Ontwikkelt met kleur etc.				
06.72- 06.82–Jeugdzorg	pm	pm	pm	pm
Progr. 07 Gezond meedoen				
06.30– Participatie/inkomensvoorzieningen	pm	pm	pm	pm
Progr. 07 Gezond Meedoen- WMO				
06.71- WMO	pm	pm	pm	pm
Progr.08 – Actief en opgeruimd				
05.20– Zwembad Zuidwolde, extra bijdrage afdekdeken (tlv alg.reserve)	-	-	-	-
Onderdeel Overhead				
04.00- Verduurzamen gemeentelijke gebouwen (gemeentehuis Zuidwolde)	-	-	-	-
Totaal bijgesteld saldo (N = nadelig)	553.681 N	1.046.276 N	959.602 N	752.019 N

Toelichting:

Extra formatie 'Vitale vakantieparken'

Vakantieparken met toekomstperspectief kunnen excelleren en parken zonder toekomstperspectief kunnen transformeren. Meer duidelijkheid over gebruiksmogelijkheden van recreatiewoningen en een daadkrachtige handhaving van de gemeente hierop is noodzakelijk. Zie verder de tekst in het programma 'Duurzaam leven'.

Reparatie en maatregelen jeugdzorg, participatie en wmo

Met betrekking tot het sociaal domein is vanaf het begin van de decentralisaties uitgangspunt geweest dat het budget wat we daarvoor van het Rijk ontvangen opgenomen wordt in de begroting. Tegelijkertijd is het een open eind regeling. De laatste jaren zien we dat het budget voor o.a. de jeugdhulp niet toereikend is. Daarvoor is ook extra geld in de begroting opgenomen. Het college is voornemens terzake een analyse te maken. Met als doel inzicht te krijgen waar het geld naar toe gaat, hoe de verwijzing plaats vindt en aan welke 'knoppen' er gedraaid kan worden om de toenemende budgetvraag in de hand te kunnen houden. We stellen voor deze analyse voor het einde van 2019 met de raad te delen en te bespreken.

Op basis van deze analyse zal het college samen met de andere gemeenten in de regio en zorgaanbieders maatregelen treffen om grip te krijgen op de toenemende kosten. De basis v.w.b. de jeugdzorg wordt daarvoor gelegd bij de nieuwe inkoop van de Jeugdhulp in Zuid Drenthe.

Inmiddels is het inzicht ontstaan dat de problematiek breder is dan alleen bij de jeugdzorg en dat ook de andere onderdelen binnen het sociaal domein, zoals de participatie en de Wmo daarbij betrokken moeten worden. Zie ook de hiervoor gemaakte opmerkingen. Gezien de transformatieopgave en heroverwegingen wil het college dit najaar dus graag samen met de raad de totale problematiek in het sociaal domein oppakken en mogelijke oplossingen en/of ombuigingen bespreken. Daarbij zullen ook de uitvoeringskosten worden betrokken.

Extra bijdrage vervangen afdekdeken zwembad Zuidwolde

Bij de verzelfstandiging van zwembad De Waterlelie begin 2017 is overeengekomen dat het stichtingsbestuur gedurende een periode van 4 jaar, betreffende groot onderhoud, een beroep kan doen op de gemeente. Het stichtingsbestuur heeft aangegeven dat met de gevraagde bijdrage van ± € 39.000 de afdekdeken kan worden vervangen. Zie verder ook de tekst in het programma 'Actief en opgeruimd'.

Verduurzamen gemeentelijke gebouwen (gemeentehuis Zuidwolde)

Naar aanleiding van de aangenomen motie 3m5 (begrotingsraad 8 november 2018) zijn energiescans uitgevoerd bij 15 gemeentelijke gebouwen. Naar aanleiding van deze scans wordt voorgesteld voor een aantal gemeentelijke gebouwen maatregelen te nemen. In afwachting van de definitieve uitwerking van deze plannen, kunnen de maatregelen voor het gemeentehuis wel al in 2020 worden uitgevoerd. Hiermee is een investering gemoeid van afgerond € 117.400. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten kunnen worden gedekt uit de besparing op de energielasten en het groot onderhoud. Zie verder ook de tekst in het programma 'Duurzaam leven'.

Omdat de raad zich over deze aanvullende speerpunten nog een oordeel moet vormen is met de financiële gevolgen hiervan in de concept begroting 2020 op voorhand in de cijfers per programma dan ook nog geen rekening gehouden.

Het college stelt de raad echter voor ook met de gevolgen van de nieuwe speerpunten/wensen en financiële bijstellingen in te stemmen en deze door middel van een eerste begrotingswijziging 2020 administratief te verwerken.

3. Zicht houden op een structureel sluitende meerjarenbegroting

De hiervoor vermelde meerjarenramingen van de exploitatiebegroting sluiten dus met negatieve structurele eindcijfers. Vanzelfsprekend zijn het momentopnames en nieuwe informatie naar aanleiding van bijvoorbeeld Prinsjesdag, de septembercirculaire gemeentefonds, etc., kan aanleiding zijn tot bijstelling van de cijfers.

U heeft ons bij de besluitvorming over de kadernota 2020 de opdracht gegeven met een sluitende begroting 2020 (2020-2023) te komen en hierbij de raad (raadswerkgroep financiën) te betrekken. De hiervoor benodigde ombuigings- en dekkingsmogelijkheden, zoals deze door de organisatie zijn uitgewerkt, zijn vervolgens op 18 september jl. met de werkgroep gedeeld en besproken.

Uit de resultaten van deze ombuigings- en dekkingsmaatregelen, waarvan u in bijlage 5 de uitwerking aantreft, heeft het college een selectie gemaakt welke maatregelen wij (op dit moment) minder geschikt achten om door te voeren. Het gaat daarbij om het achterwege laten van een aantal geringe budgetaanpassingen en de extra verhoging van de gemeentelijke leges.

Samenvattend stelt het college uw raad voor in te stemmen met een totaalbedrag aan ombuigings-en aanvullende dekkingmaatregelen tot een bedrag dat richting 2023 oploopt tot een structureel bedrag van € 994.770. Een nadere specificatie van en meer achtergrondinformatie over deze maatregelen treft u aan een afzonderlijke bijlage 5 bij deze aanbiedingsbrief.

Een samenvatting van de uitgewerkte maatregelen en het actuele saldo levert daarna het volgende beeld op:

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Totaal bijgesteld saldo (N = nadelig)	553.681 N	1.046.276 N	959.602 N	752.019 N
<i>Ombuigingsmaatregelen:</i>				
- extra leges, huur, etc.	36.270 V	36.270 V	36.270 V	36.270 V
- onderbesteding diverse budgetten	319.533 V	348.111 V	375.869 V	337.920 V
- bijstelling ambitieniveau actieplan klimaat ca	0	0	67.500 V	67.500 V
- beschermd wonen, afrekening regio Assen	25.000 V	200.000 V	0	0
- achterwege laten indexering budgetten	82.480 V	82.480 V	82.480 V	82.480 V
- besparing kantverharding wegen en sport	10.000 V	36.000 V	36.000 V	36.000 V
- besparing scherpere/efficiëntere uitvoering	115.000 V	115.000 V	115.000 V	115.000 V
- belastingmaatregelen, w.o. de OZB	124.600 V	189.600 V	254.600 V	319.600 V
<i>Totaal</i>	<i>712.883 V</i>	<i>1.007.461 V</i>	<i>967.719 V</i>	<i>994.770 V</i>
Saldo inclusief ombuigingen	159.202 V	38.815 N	8.117 V	242.751 V

Vanzelfsprekend is het noodzakelijk dat we blijven zorgen voor een goede afstemming tussen de financiële mogelijkheden en de gewenste ruimte voor onder andere nieuw beleid met bijbehorende investeringen. Zie hierbij ook wat is vermeld onder het kopje 'Financiële kengetallen'.

Tenslotte vermelden we nog dat aan het eind van ieder programma waar nodig de afwijkingen tussen de ramingen 2019 en 2020 toegelicht. Achterin de programmabegroting is bij de meerjarenramingen vermeld op welke aannames de geraamde bedragen 2020 t/m 2023 zijn gebaseerd.

4. Vermogenspositie van de gemeente

Zoals gebruikelijk geven wij naast het financieel meerjarenperspectief ook van de vermogenspositie een actualisatie.

Algemene reserve

In verband met de gedeeltelijke dekking van de extra lasten in verband met de realisatie van de MFA te Zuidwolde, is voorgesteld een bedrag van € 6,0 miljoen uit de algemene reserve af te zonderen en te storten in de te vormen 'Dekkingsreserve MFA Zuidwolde'. Het is de bedoeling deze reserve ingaande 2022 gedurende 40 jaar met jaarlijks € 150.000 vrij te laten vallen.

Voorts betreffen enkele speerpunten uit de begroting c.q. het lopende collegeprogramma een min of meer incidenteel karakter, onder andere de budgetten voor 'Initiatiefrijk De Wolden'. Zo heeft de raad besloten gedurende de jaren 2019 t/m 2021 (vier jaar) de financiële gevolgen daarvan gedurende deze periode tot een bedrag van ± € 1,0 miljoen te dekken door een aanwending van een deel van de middelen uit de algemene reserve. Een specificatie van de overige incidentele zaken die ten laste van deze reserve in de komende 4 jaar worden gedekt, treft u aan in de programmabegroting, onderdeel 'Mutatie reserves'. Een overzicht van de algemene reserve treft u aan als bijlage 2 bij deze aanbiedingsbrief.

Met de raad is overigens afgesproken om eventuele toekomstige rekeningoverschotten te storten in de algemene reserve. Ook winstnemingen in de bouwgrondcomplexen komen indirect ten goede aan de algemene reserves. Hierdoor neemt het eigen vermogen van de gemeente weer toe en hoeft er minder vreemd vermogen te worden aangetrokken.

Met de aanwending van reservemiddelen is wel een structurele rentelast gemoeid. Ingeval van aanvulling van de reserves uit rekeningoverschotten zal dit nadeel echter weer (deels) ongedaan worden gemaakt.

Reserve sociaal domein

De raad heeft ingestemd met de inzet van deze reserve t.b.v. een 3-tal onderwerpen voor maximaal drie jaar (2019 t/m 2021), tot een totaal bedrag van afgerond € 191.000 per jaar. Het betreft hier € 41.500 voor de begeleide participatie, € 75.000 voor de inzet van thuiscoaches en € 75.000 voor versterking van de Praktijk Ondersteuners Huisartsen.

Voor de dekking van de extra bijdrage aan St. Welzijn De Wolden ad € 40.000 in 2020 en in 2021 (totaal € 80.000) wegens inzet van extra uren SMW (school maatschappelijk werk), wordt voorgesteld eveneens een beroep op deze reserve te doen. Zoals bekend is het uitgangspunt dat de reserve bij de samenstelling van de jaarrekening weer tot het maximum kan worden aangevuld.

Eigen vermogen/vreemd vermogen

De gemeente heeft zich voorgenomen om in de lopende collegeperiode gemiddeld € 4 miljoen per jaar te willen gaan investeren. De huidige jaarlijkse vrijval van afschrijvingslasten is echter lager dan de voorgenomen nieuwe investeringen. Hierdoor zal de behoefte aan vreemd kapitaal (langlopende leningen) toenemen. Dit betekent logischerwijs dat de druk op de exploitatie door toenemende kapitaallasten verder oploopt. Met de financiële gevolgen daarvan is echter in de primitieve begroting rekening gehouden. Zo is voor de nieuw toegevoegde jaarschijf wederom een structurele stelpost van € 240.000 rente en afschrijving meegenomen. Een toenemende schuld heeft overigens wel effect op de solvabiliteitsratio.

Voor de ontwikkeling van de schuldpositie en de bijbehorende ratio's verwijzen wij naar de 'Financiële kengetallen' in de programmabegroting, bij de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

5. Investingen 2020

In de Kadernota 2020 is op pagina 9 een meerjarig overzicht gegeven van de uit te voeren investeringen in de komende jaren. Dat overzicht hebben wij geactualiseerd en als bijlage toegevoegd aan deze aanbiedingsbrief. Onderstaand zijn nog eens de voorgenomen investeringen 2020 benoemd en geactualiseerd, namelijk:

Taakveld	Geplande investeringen 2020 - 2023	Bedrag
2.1	- Realiseren fietspadenplan 2020	€ 543.300
2.1	- Verbetering evenemententerrein de Wijk en Zuidwolde	" 200.000
5.2	- Aanleg kunstgrasveld KIOS te Ruinerwold	" 132.000
5.2	- Realisatie MFA te Zuidwolde (periode 2020-2022) incl. voorbereidingskosten	" 13.622.000
7.5	- Ruimen en herinrichten deel begraafplaats Ruinen ¹⁾	" 22.500
7.5	- Nieuwe urnenmuur te Zuidwolde	" 100.000
0.4	- Duurzaamheidsmaatregelen gemeentehuis Zuidwolde	" 117.400
	Totaal investeringsbedrag 2020 – 2023 exclusief riolering c.a.	€ 14.737.200

¹⁾ Vervolgens is in 2021 aanvullend nog € 156.000 benodigd.

Ook zijn er enkele voorgenomen investeringen, waarvan de dekking van de rente en afschrijving op een andere wijze binnen de begroting kan worden gevonden, o.a. door middel een aanpassing van de rioolrechten of ten laste van de post voor 'onvoorziene uitgaven'. Op deze wijze houden we zicht op het min of meer afgesproken maximum investeringsplafond van gemiddeld € 4 miljoen per jaar.

Taakveld	Geplande investeringen 2020 -2023 <u>buiten</u> investeringsplafond	Bedrag
5.2	- Aanleg kunstgrasvelden (afschrijving t.l.v. dekkingsreserve)	" 1.150.000
7.2	- Investerings rioleringsprojecten	" 686.000
8.3	- Zonneleningen (SvN)	" 150.000
8.3	- Duurzaamheidsleningen (SvN)	" 250.000
	Netto buiten de afspraak van € 4,0 miljoen gemiddeld per jaar	€ 2.236.000

In artikel 4 van de 'Financiële verordening gemeente De Wolden 2017' staat dat de raad bij de begrotingsbehandeling aangeeft van welke investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het benodigde krediet wil ontvangen. De overige investeringen worden bij de begrotingsbehandeling geautoriseerd. Wij stellen u voor, ter uitvoering van artikel 4 van de 'Financiële verordening gemeente De Wolden 2017', in te stemmen met autorisatie van de genoemde investeringskredieten.

Meer informatie over de genoemde investeringen is opgenomen bij de betreffende speerpunten in de programmabegroting 2020.

6. Overige mededelingen

Resterende bezuiniging bibliotheken

Bij de behandeling van de Kadernota 2018 (blz. 11 en 42) is o.a. over de bezuiniging van € 180.000 op de bibliotheken besloten gedurende 3 jaren (2018 t/m 2020) de taakstelling te verlagen tot € 60.000.

Meerjarig investeringsplan

In de kadernota 2020 was dit meerjarige overzicht opgenomen. Vanzelfsprekend is dit geen statisch gebeuren en is het richting de begroting 2020 wederom gewijzigd/aangepast. Hoewel niet direct verrekend met de stelpost van € 4,0 miljoen per jaar, is door de raad besloten in te stemmen met de aanleg van kunstgrasvelden tot een bedrag van netto € 1.150.000. Het is goed gebruik om de raad weer een actueel overzicht aan te bieden (zie bijlage).

Realisatie nieuwe MFA te Zuidwolde

Tijdens de Kadernota 2020, op 13 en 20 juni 2019 heeft uw raad, om een goede inschatting te kunnen maken van de financiële risico's, het college de opdracht gegeven om een financiële risicoanalyse van het project uit te voeren en inzicht te geven in de exploitatierisico's. Het college heeft ICS adviseurs opdracht gegeven om het door uw raad gevraagde onderzoek uit te voeren. Ten tijde van het samenstellen van de Begroting 2020-2023 was de uitkomst van dit onderzoek nog niet bekend. Daardoor is er cijfermatig niets veranderd aan de in de Kadernota 2020 opgenomen tekst.

Eind september 2019 heeft het college het onderzoeksrapport van ICS adviseurs ontvangen en aansluitend wordt het college op 1 oktober 2019 middels een presentatie geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek. Op 10 oktober 2019 wordt uw raad bijgepraat inzake de uitkomsten van het door ICS adviseurs gedane onderzoek. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek is het college van mening, alvorens tot besluitvorming te kunnen overgaan, vooreerst het door ICS adviseurs geadviseerde nader uit te moeten werken. Dit om mogelijke (financiële) risico's zo veel als mogelijk te kunnen uitsluiten. Naar alle waarschijnlijkheid is medio maart/april 2020 de voornoemde informatie beschikbaar. Zodra dit nader is geconcretiseerd ontvangt uw raad een separaat raadsvoorstel met actuele cijfers en/of wordt dit betrokken bij de Kadernota 2021.

Op dit moment zijn er daarom nog geen nadere gegevens bekend over de precieze financiële doorwerking van de nieuw te bouwen MFA te Zuidwolde in de meerjarenbegroting van de gemeente. Wel is op grond van de kadernota 2020 de investering verwerkt in de staat van activa en daarmee de kapitaallasten, die vanaf 2022 volledig in de exploitatie zijn meegenomen. Ook is al geanticipeerd op de afzondering van € 6,0 miljoen uit de algemene reserve en het stallen hiervan in een afzonderlijke dekkingsreserve MFA Zuidwolde. Eveneens vanaf 2022 is gerekend met een bedrag van € 150.000 dat jaarlijks vrijvalt ten gunste van de exploitatie ter gedeeltelijke dekking van de hogere exploitatielasten van de MFA in de gemeentebegroting.

Meerjarig onderhoud versus stelpost kapitaallasten bedrijfsmatige investeringen

In het meerjarig onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen is het planmatig groot onderhoud aan de gebouwen opgenomen. In de gemeentebegroting zijn daarvoor op diverse taakvelden jaarlijkse stortingen geraamd om daarmee de onderhoudsvoorziening op peil te houden en de jaarlijkse lasten te dekken. Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten bepaalde onderdelen van groot onderhoud anders worden geadmistreerd en verantwoord.

Kostenverdeling

Zoals bekend verricht de Samenwerkingsorganisatie zowel voor De Wolden als voor Hoogeveen de noodzakelijke werkzaamheden. In verband hiermee zijn we al enige tijd bezig met het opzetten van een nieuwe/actuele interne kostentoedeling aan de verschillende taakvelden in de beide begrotingen. Ook in de afgelopen kadernota van De Wolden is daar nog eens aandacht voor gevraagd. Mede op verzoek van de accountant is inmiddels uitvraag in de organisatie gedaan welke werkzaamheden er worden verricht en is een hernieuwd verdeelmodel opgezet, waarin met deze actuele input rekening is gehouden. Zoals zo vaak met dit soort operaties, leidt dit (wederom) tot wijzigingen in de uiteindelijke toerekening. De totale bijdrage per gemeente aan de SWO wijzigt hierdoor echter niet.

7. Tariefsaanpassing belastingen en heffingen 2020

Onderdeel van de Programmabegroting 2020 vormen de verplicht voorgeschreven paragrafen. Een van deze paragrafen gaat over de lokale heffingen. In deze paragraaf is per heffing aangegeven wat op basis van de concept begrotingscijfers de verwachte opbrengst van de verschillende heffingen zou zijn. Er zijn echter ontwikkelingen (inclusief de ombuigingsvoorstellen exploitatieresultaten) die van invloed zijn op de hoogte van de door te belasten kosten en daarmee op de tarieven.

Ontwikkelingen onroerende zaakbelastingen

In de huidige cijfers is v.w.b. de onroerende zaakbelastingen (OZB), gezien de nieuwe wensen/speerpunten op voorhand een trendmatige stijging van 1,5% t.o.v. de tarieven 2019 verwerkt. Daarnaast is rekening gehouden een autonome stijging van de opbrengst

met 1% wegens ver- en nieuwbouw van woningen c.a. (heeft geen invloed op de hoogte van de tarieven). Er is dus in de onderstaande tabel nog geen rekening gehouden met de voorgestelde extra dekkingsmaatregel in verband met het sluitend maken van de meerjarenbegroting 2020-2023, zoals een trendmatige verhoging van 1,5% na 2020 alsmede met een extra verhoging van eenmalig 2% vanaf 2020.

We berekenen de definitieve percentages 2020 aan de hand van de vastgestelde waardeontwikkeling in de hertaxatie. Uitgangspunt is dat de waardeontwikkeling voor de OZB budgettair neutraal verloopt.

Ontwikkelingen afvalstoffenheffing

Bij de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt een 100% kostendekkende heffing. Op basis van de geactualiseerde cijfers en uitgangspunten is een doorrekening gemaakt, waaruit blijkt dat een stijging van de tarieven noodzakelijk is van $\pm$ 10%. Deze stijging wordt veroorzaakt door een combinatie van hogere verwerkings- en inzamelingskosten (o.a. lediging minicontainers voor kunststofafval), hogere btw en lagere verkoopopbrengsten gescheiden ingezamelde grondstoffen. Een stijging met ongeveer 10% zou leiden tot een verhoging van het tarief voor een meerpersoonshuishouden met € 20,64 naar een tarief van € 227,28.

Om deze forse tariefstijging enigszins te temperen, stelt het college voor de extra lediging van de GFT-container in het voor- en najaar achterwege te laten. Hiermee is een besparing gemoeid van afgerond € 75.000 waardoor de afvalstoffenheffing vervolgens weer met circa € 8 neerwaarts kan worden bijgesteld naar circa € 219,28 per aansluiting. Per saldo draagt de verhoging dan € 12,64.

Ontwikkelingen rioolheffing

In het door de gemeenteraad vastgestelde watertakenplan Fluvius 2016-2021 is de ontwikkeling van de rioolheffing vastgelegd voor de betreffende planperiode. In dit watertakenplan was een stijging van het rioolrecht van € 1,50 voorzien voor de komende 20 jaar (t/m 2036) om kostendekkend te kunnen zijn en te blijven. Op basis hiervan wordt wederom rekening gehouden met een stijging van het tarief met afgerond 0,7%. Bij deze verhoging hoort dan een storting in de 'Voorziening riolering' ter grootte van het overschot.

Ook hier is gekeken of we door een verlaging van de kosten de lastenstijging voor de burger enigszins beperkt kunnen houden. We achten een verlaging van de kosten onkruidbestrijding (50% van € 15.000) en kosten afvoeren baggerspecie (100% van € 5.000) is samen € 12.500 haalbaar. Omgerekend naar het aantal aansluitingen, betekent dit een verlaging van de rioolheffing met € 1,-. Resteert dus per saldo een verhoging van € 0,50 per aansluiting.

In totaal zouden de woonlasten per huishouden hiermee stijgen met ongeveer 2,41% naar € 742,28 (2019 is dit € 724,81). Een stijging dus van € 17,47 of $\pm$ € 1,46 per maand.

Woonlasten per huishouden

Belasting	De Wolden 2019	De Wolden 2020	t.o.v. 2019	Landelijk 2019	Drenthe 2019
Gemiddelde OZB aanslag *	€ 289,81	€ 294,16	1,5%	€ 281,00	€ 288,03
Afvalstoffenheffing	€ 206,64	€ 219,28	6,1%	€ 263,00	€ 218,37
Rioolheffing	€ 228,36	€ 228,84	0,2%	€ 196,00	€ 196,02
Totaal woonlasten	€ 724,81	€ 742,28	2,41%	€ 740,00	€ 702,42

* In verband met de nog in uitvoering zijnde hertaxatie zijn de in de tabel opgenomen percentages 2020 (zie paragraaf 'Lokale heffingen' in de programmabegroting 2020) niet definitief. We berekenen de juiste percentages 2020 aan de hand van de vastgestelde waardeontwikkeling in de hertaxatie. Uitgangspunt is dat de waardeontwikkeling voor de OZB budgettair neutraal verloopt, behoudens areaaluitbreiding als gevolg van nieuw- en verbouw van opstallen. Bij de vaststelling van de verordening OZB op 19 december 2019 leggen we de definitieve heffingspercentages ter vaststelling aan de raad voor.

Bijlagen:

- Bijlage 1 - Overzicht onvoorziene uitgaven en andere stelposten
- Bijlage 2 - Specificatie 'Algemene reserve'
- Bijlage 3 - Overzicht speerpunten en wensen 2020 en volgende jaren (volgens kadernota 2020)
- Bijlage 4 - Overzicht beoogde investeringen 2018-2023
- Bijlage 5 - Overzicht van de uitgewerkte ombuigings- en dekkingsmaatregelen 2020-2023

Bijlage 1

Overzicht onvoorziene uitgaven en diverse stelposten programmabegroting 2020

Bijgesteld overzicht -----(t/m wijz.7 van 2019) ----->					2020	2021	2022	2023
Onvoorziene uitgaven								
<u>Taakveldnummer 4.0080.00000:</u>								
✓	4.380.9200	- budget voor de raad			0	0	0	0
✓	4.380.9200	- budget voor startsubsidies			10.000	10.000	10.000	10.000
✓	4.380.9200	- budget voor college van B&W			20.000	20.000	20.000	20.000
			sub-totaal		30.000	30.000	30.000	30.000
✓	4.380.9201	- taakstelling inkoop			0	0	0	0
✓	4.380.9201	- taakstelling subsidies			0	0	0	0
					0	0	0	0
					30.000	30.000	30.000	30.000
<u>Taakveldnummer 4.0080.00000 - stelpost personeelslasten):</u>								
✓	4.710.0999	- budget voor vervanging bij ziekte personeel			0	0	0	0
✓	4.710.0999	- budget restformatie			0	0	0	0
✓	4.710.0999	- stelpost CAO-aanpassing 1-1-2019 obv meicirculaire 2019 *			0	0	0	0
					0	0	0	0
Nog te verdelen kapitaal- en overige uitgaven								
<u>productnummer 4.0080.10000:</u>								
			stelpost overigen					
✓	4.710.1108	- stelposten meicirculaire 2019			0	0	0	0
✓	4.710.1108	- stelpost nieuw beleid (investeringen)			0	0	0	240.000
					0	0	0	240.000
			stelpost kapitaallasten (t/m wijz.nr. 3/2019)					
✓	4.380.9202	- stelpost wijz. 8/2015 en volgende jaren			670	670	670	670
✓	4.380.9202	- vrijval kap.lst. bedrijfsmatige investeringen			99.811	99.811	87.987	223.912
			totaal kap.lasten		100.481	100.481	88.657	224.582
✓	4.380.9202	- stelpost algemene uitkering (niet functioneel geraamd)			0	0	0	0
Totaal					130.481	130.481	118.657	494.582

Bijlage 2 – Specificatie verloop 'Algemene reserve'

Stand per 1-1-2019		€	7.506.545	
<u>Bij:</u> rekeningsaldo 2018	€	1.339.500		
restant saldo reserve frictie- en organisatiekosten	"	151.291		
storting saldo reserve investeringsprojecten	"	<u>485.418</u>	"	1.976.209
<u>Af:</u> overboeking naar reserve kunstgrasvelden	€	1.150.000		
diversen n.a.v. begroting 2019	"	<u>534.000</u>	"	<u>1.684.000</u> -/-
Saldo 1-1-2020		€	7.798.754	
<u>Af:</u> onttrekking tbv reserve dekking MFA Zuidwolde	€	6.000.000		
onttrekking ivm 'Initiatiefrijk De Wolden'	"	333.000		
diversen n.a.v. kadernota/begroting 2020	"	<u>463.000</u>	"	<u>6.796.000</u> -/-
Saldo 1-1-2021		€	1.002.754	
<u>Af:</u> onttrekking ivm 'Initiatiefrijk De Wolden'	"	333.000		
diversen n.a.v. kadernota/begroting 2020	"	<u>32.000</u>	"	<u>365.000</u> -/-
Saldo 1-1-2022		€	637.754	

Bijlage 3

V.04		Overzicht financiële uitzettingen Kadernota 2020-2023				Mutaties kadernota 2020 zijn al verwerkt in de basiscijfers begroting 2020					
Prioriteit	Progr.	Kostenplaats	Omschrijving kostenplaats	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	Omschrijving/opmerkingen	Krediet
1	1	4001000000	Raad	41100100	Salarissen en soc.lasten	77.520	77.520	77.520	77.520	Uitzetting ivm bereiken 24.000 inwonersgrens	
1	1	4001010000	Burgemeester	41100100	Salarissen en soc.lasten	9.250	9.250	9.250	9.250	Uitzetting ivm bereiken 24.000 inwonersgrens	
1	1	4001020000	Wethouders	41100100	Salarissen en soc.lasten	18.200	18.200	18.200	18.200	Uitzetting ivm bereiken 24.000 inwonersgrens	
3	1	4001000000	Raad	43808101	Diverse kosten	5.000	5.000	0	0	Professionaliseren 3D De Wolden	
1	1	4001040000	Bestuurlijke samenwerking	44368109	Abonnementen en lidm	3.619	3.619	3.619	3.619	Hogere raming VNG, VDG, KvK	
1	1	4001040000	Bestuurlijke samenwerking	44368116	Overige ink overdrachten	4.908	4.908	4.908	4.908	Hogere raming Fonds GGU, veteranendag en A&O-fonds	
3	10	4004020000	Gemeentehuis Zuidwolde	47309101/47409108	Kapitaallasten	Pm	Pm	Pm	Pm	Aanpassen publieksbalie gemeentehuis Zuidwolde	Pm
3	1	4002060000	Gemeentewinkel/burgerzaken	43808101	Diverse kosten	5.000	0	0	0	Advies e.d. i.v.m. herijken visie dienstverlening	
3	1	4061099999	Samenkracht en burgerpart	44338112	Bijdrage SWO kst.verd.	0	0	0	0	Extra formatie kernen- en dorpencoördinatie	
3	1	4057050100	Nationale feestdagen	43808101/54348100	Diverse kosten	26.000	0	0	0	Viering 75 jaar vrijheid	Alg. reserve
					Gastrij, initiatiefrijk en stimulerend	149.497	118.497	113.497	113.497		
1	2	4011020100	Veiligheidsregio Drenthe	44338110	Bijdr gemeensch reg	23.346	23.346	23.346	23.346	Hogere bijdrage Veiligheidsregio t.o.v. 2019 (wv € 17k cao)	
					Een veilig thuis	23.346	23.346	23.346	23.346		
1	3	4074000000	Milieu-beheer algemeen	44338110	Bijdr gemeensch reg	61.600	25.400	25.400	25.400	Hogere bijdrage RUD t.o.v. 2019 (wv € 24.274 cao)	
3	3	4074010000	Energiebeheer	43808120	Bijdr vr en instell	Pm	Pm	Pm	Pm	Voortzetten actieplan Klimaat & Energie	
3	3	4074010000	Energiebeheer	44388100	Overige subsidies	75.000	0	0	0	Extra ivm aanbrenge LED-verlichting buitensportaccommodaties	Alg. reserve
1	3	4081099999	Ruimtelijke ordening	44338112	Bijdrage SWO kst.verd.	83.000	32.000	0	0	Extra formatie project implementatie Omgevingswet	Alg. reserve
1	3	4081099999	Ruimtelijke ordening	44338112	Bijdrage SWO kst.verd.	Pm	Pm	Pm	Pm	Extra formatie project (handhaving) 'Vitale vakantieparken'	
3	3	4083020000	Wonen en bouwen	43808101	Diverse kosten	5.000	5.000	5.000	5.000	Budget samenwerking ketenpartners	
3	3	4083099999	Wonen en bouwen	44338112	Bijdrage SWO kst.verd.	20.000	0	0	0	Extra formatie uitvoering SvN-regelingen	
					Duurzaam leven	244.600	62.400	30.400	30.400		
1	4	4031099999	Economische ontwikkeling	44338112	Bijdrage SWO kst.verd.	40.000	0	0	0	Extra (vooralnog incidentele) formatie econ.ontwikkeling	Alg. reserve
1	4	4057099999	Recreatie en toerisme	44338112	Bijdrage SWO kst.verd.	27.000	27.000	27.000	27.000	Extra formatie recreatie en toerisme	
3	4	4031000010	Stimulering econ zaken	44368108	Subsidies verenigingen	26.000	26.000	26.000	26.000	Verhoging bijdrage Regio Zwolle	
2	4	4057040000	Algemene subsidie toerisme	44201108	(loon)subs marktprod	7.000	7.000	7.000	7.000	Hogere subsidie Gebiedspromotie DWD (v/h Tourist Info DWD)	
2	4	4057040000	Algemene subsidie toerisme	44338110	Bijdr gemeensch reg	3.153	2.090	2.090	2.090	Bijdrage Recreatieschap Drenthe (2020 incl.inc.verhuiskst.)	
					Onderneemt	103.153	62.090	62.090	62.090		
2	5	Diverse kp's	Onderhoud kapitaalgoederen	43808163	Onderhoud	34.340	34.340	34.340	34.340	Aanpassen budgetten ivm prijsinflatie	
2	5	4021010100	Groot onderhoud wegen	47309101/47409108	Kapitaallasten	1.359	29.882	29.746	29.610	Aanleg fietspad Gedempte Hoofddiep Kerkenveld	543.300
2	5	4021010100	Groot onderhoud wegen	43808163	Onderhoud	0	0	10.000	10.000	Onderhoud fietspad Gedempte Hoofddiep Kerkenveld	
2	5	4021010100	Groot onderhoud wegen	47309101/47409108	Kapitaallasten	500	11.000	10.950	10.900	Verbetering evenementen terreinen de Wijk en Zuidwolde	200.000
2	5	4025000000	Maatwerkdienstverlening 18+	44338110	Bijdr gemeensch reg	455	455	455	455	Hogere bijdrage Publiek Vervoer Groningen Drenthe	
2	5	4057000000	Plantsoenen/speeltuinen	43808160	Onderhoud	18.140	18.140	18.140	18.140	Aanpassen budgetten ivm prijsinflatie	
1	5	4057000100	Eikenprocessie en essentakst	43808160	Onderhoud	15.000	15.000	15.000	15.000	Bestrijding essentaksterfte t/m 2024	
1	5	4075000500	Begraafplaats Zuidwolde	47309101/47409108	Kapitaallasten	250	7.167	7.133	7.100	Bouw nieuwe urenmuur begraafplaats Zuidwolde	100.000
					Aantrekkelijk en aangesloten	70.044	115.984	125.764	125.545		
3	6	4053030050	Creative culturele vorming	44388113	Subsidies en bijdragen	0	0	0	0	Verlenging culturele alliantie	
3	6	4061000000	AMW en welzijnswerk	44368108	Bijdrage SWO kst.verd.	40.000	40.000	0	0	Extra bijdrage Welzijn DWD - verst. inzet 12+ - School Maatsch. W	Res.soc.dom
1	6	4061099999	Jeugdbeleid	44338112	Bijdrage SWO kst.verd.	27.000	27.000	27.000	27.000	Ophoging budget sport- en cultuurcoaches bij de SWO	
3	6	4031000010	Stimulering econ.zaken	44368108	Subsidies verenigingen	43.200	Pm	Pm	Pm	Deelname Human Capital Agenda (HCA) van de Regio Zwolle	
					Ontwikkelt met kleur en talent	110.200	67.000	27.000	27.000		
3	7	4061000000	AMW en welzijnswerk	44368108	Subsidies vereniging	150.000	0	0	0	Eénmalige bijdrage (bruidschat) verzelfstandiging Havezate dW	Alg.reserve
1	7	4061000000	AMW en welzijnswerk	44368108	Subsidies vereniging	21.000	21.000	21.000	21.000	Stijging subsidies a.g.v. uitkomst nieuwe cao	
2	7	4067100010	Maatwerkdienstverl. 18+	43416102	WMO vervoer	-455	-455	-455	-455	Betreft dekking uitzetting bijdrage Publiek Vervoer Drenthe	
1	7	4068120000	VTD Huiselijk geweld	44338110	Bijdr gemeensch reg	63.828	63.828	63.828	63.828	Hogere bijdrage Veilig Thuis Drenthe, huiselijk geweld	DR is geen cao-groef
2	7	4071000000	Basisgezondheidszorg e.a.	44338110	Bijdr gemeensch reg	25.000	25.000	25.000	25.000	Stijging bijdrage GGD a.g.v. uitkomst nieuwe cao	
					Gezond meedoen	259.373	109.373	109.373	109.373		

Prioriteit	Progr.	Kostenplaats	Omschrijving kostenplaats	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	Omschrijving/opmerkingen	Krediet
3	8	4052000000	Gymlokalen/sporthal - algem	43808117	Uitbestede werkzaamh	Pm	Pm	Pm	Pm	Actualisatie sportbeleidsplan	
3	8	4052010500	Sporthal /MFA Zuidwolde	47309101/47409100	Kapitaallasten e.a. lasten	211.340	213.852	333.266	331.114	Bouw nieuwe MFA, optie 1	13.622.000
3	8	40520xxxxx	Diverse sportparken	47309101/47409100	Rente	2.500	5.000	5.000	5.000	Aanleg kunstgrasvelden tot maximaal € 1,0 miljoen	Dekkingsres.
3	8	4031000010	Stimulering econ.zaken	44368108	Subsidies vereniging	50.000	0	0	0	Sponsorbijdrage CH De Wolden	Alg.reserve
1	8	4052030400	Sportpark Ruinerwold	47309101/47409100	Kapitaallasten e.a. lasten	0	0	330	13.860	Renoveren kunstgrasveld KIOS Ruinerwold	132.000
1	8	40520xxxxx	Diverse sportparken	43808161	Onderhoud terreinen	2.285	2.285	2.285	2.285	Indexatie beheersvergoedingen sportvelden	
					Actief en opgeruimd	266.125	221.137	340.881	352.259		
2	9	4006100000	Ozb woningen	52211105	OZB eigenaren woningen	Pm	Pm	Pm	Pm	In mjr is voor 2020 al gerekend met trendmatige verhoging	
3	9	4006110000	Her en taxaties ozb	43808101	Diverse kosten	15.000	Pm	Pm	Pm	Betrekken burgers bij de WOZ-taxaties	
2	9	4006200000	Ozb niet-woningen	52211100	Ozb eigenaren niet-won	-28.000	-28.000	-28.000	-28.000	Aanpassing werkelijke ontvangst agv areaaluitbr en leegstand	
1	9	4007000000	Alg.uitk.gemeentefonds	54311100	Uitk.gemeentefonds	-710.000	-710.000	-710.000	-710.000	Stelpost verhoging gemeentefonds incl. compensatie 24.000+ inw	
2	9	4034060100	Toeristenbelasting	52211106	Toeristenbelasting	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	Bijstelling opbrengst toeristenbelasting	
1	10	4004000000	Bijdrage SWO	44338110	Bijdr gemeensch regel	733.250	733.250	733.250	733.250	Hogere bijdrage door cao- en autonome gevolgen	
1	10	4004023000	Locatie Vos v Steenwl HGV	43802115	Huur gebouwen	23.000	23.000	23.000	23.000	Hogere huur locatie buitendienst gemeentewerken	
1	12	4008010000	Nog te verdelen lasten	43809202	Kapitaallasten	0	0	0	240.000	Toevoegen stelpost opvang kapitaallasten nieuwe investeringen	
					Financiën, overhead, etc.	-6.750	-21.750	-21.750	218.250		
			Totaal programma 01	DWD gastvrij, initiatiefrijk en stimulerend		149.497	118.497	113.497	113.497	Let op: eventueel nog extra aandacht aan schenken ikv AU=	
			Totaal programma 02	Een veilig thuis		23.346	23.346	23.346	23.346	Betreft investeringen waarvan kapitaallasten uit stelpost =	
			Totaal programma 03	Duurzaam leven in DWD		244.600	62.400	30.400	30.400	Betreft formatieve uitzetting, in te brengen bij de SWO =	
			Totaal programma 04	DWD onderneemt		103.153	62.090	62.090	62.090	Uitzetting Verbonden Partijen en andere organisaties =	
			Totaal programma 05	DWD aantrekkelijk en aangesloten		70.044	115.984	125.764	125.545	Betreft dekking t.l.v. reserves =	
			Totaal programma 06	DWD ontwikkelt met kleur en talent		110.200	67.000	27.000	27.000		
			Totaal programma 07	Gezond meedoen in DWD		259.373	109.373	109.373	109.373		
			Totaal programma 08	DWD actief en opgeruimd		266.125	221.137	340.881	352.259		
			Totaal programma 9-10-11-12-13	Alg. dekkingsmiddelen, overhead, Vpb, etc.		-6.750	-21.750	-21.750	218.250		
						1.219.588	758.077	810.601	1.061.760		

Bijlage 4 – Meerjarig overzicht beoogde investeringen

Overzicht beoogde investeringen (bijgewerkt t/m begr.wijz. 5/2019)											
Taakveld	Investering	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Interne order	Begr.wijz.	Toelichting
0.0	Sanering asbesthoudende daken gemeentelijke gebouwen	40.000	-	40.000	-	-	-	-	7-200-30002	1/2019	Afschrijving in 20 jaar, ingaande 2020
0.2	Basisregistratie Grootchalige Topografie	15.000	15.000	-	-	-	-	-	7-200-03002	1/2018	Zie blz. 8 Kadernota 2018, is een aanvulling op bestaand krediet
0.4	Aanpassen publieksbalie gemeentehuis Zuidwolde	0	-	-	-	Pm	-	-	-	-	Zie programma 'DWD gastvrij etc.' bij taakveld 0.2 in de Kadernota 2020
1.1	Aanpassing brandweerkazernes	277.200	Pm	277.200	-	-	-	-	7-201-10001/3	1/2019	Betreft aanpassing kazerne Ruinen en R'wold i.v.m. aanschaf nieuwe voertuigen
2.1	Maatregelen N375 (aanbrengen 2 tunnels)	1.500.000	750.000	750.000	-	-	-	-	7-202-10053	1/2018+1/2019	Afschrijving in 40 jaar, ingaande 2020 - Zie aanb.brief begr.2018 en B&W-besluit 17-7-2018 - aanv.krediet 2019
2.1	Herinrichting Dorpsstraat de Wijk	223.000	223.000	-	-	-	-	-	7-202-10047	1+2/2018	Zie aanbiedingsbrief begroting 2018 en begr.wijz.nr. 2/2018
2.1	Toegankelijkheid Hoofdstraat N/Z Zuidwolde	600.000	600.000	-	-	-	-	-	7-202-10054	1/2018	
2.1	Fietspad over N48 i.r.t. fietspad Linderweg - Dedemsvaart	200.000	Pm	200.000	-	-	-	-	7-202-10010	7/2019	Onderhandelingen zijn gaande over wat de meest gewenste oplossing is in plaats van een fietsbrug
2.1	Fietspad Willem Moesweg te Veeningen	0	Wijz. 5/2018	-	-	-	-	-	7-202-10041	5/2018	Vanuit de res.inv.proj. is € 314k aanvgestort in de dekk.reserve infra - € 59k voorber.kred. raad 26-5-2017
2.1	Fietspad Ruinerweg te Echten	408.000	408.000	-	-	-	-	-	7-202-10043	1/2018	
2.1	Glow-in-the-dark-fietspad Ruinerweg te Echten	150.000	150.000	-	-	-	-	-	7-202-10055	1/2018	
2.1	Fietspad Leeuwte-Munnekenweg te Ruinen	543.300	543.300	-	-	-	-	-	7-202-10056	1/2018	Ingestemd met grondaankopen bij B&W-besluit 17-7-2018
2.1	Fietspadenplan	168.100	-	30.800	137.300	Pm	Pm	Pm	-	-	Betreft eventueel restant van bedrag € 543.300 p.j. wat de raad wilde investeren - zie hieronder -toekomst GVVP
2.1	Recreatief fietspad verlengde Veldpad Koek'veld/Marterhaar	16.500	-	16.500	-	-	-	-	7-202-10057	1/2019	Afschrijving in 20 jaar, ingaande 2020
2.1	Fietspad langs de Havelterweg te Ruinerwold	296.000	-	296.000	-	-	-	-	7-202-10059	1/2019	Afschrijving in 20 jaar, ingaande 2020 - er bestaat de kans dat er geen subsidie ad € 226.000 komt v/d provincie
2.1	Fietspad langs 'Gedempte Hoofddiep' Kerkenveld	406.000	-	Pm	406.000	-	-	-	-	-	Geen subsidie wordt misssch anders
2.1	Fietspad Koekangerweg (aanv. i.v.m. wegverbreding)?	150.000	150.000	-	-	-	-	-	7-202-10052	9/2018	Weerwille-Wold Aa Oosteinde - zie B&W 5/12 -raad sept. 2018 tlv dekkingsreserve
2.1	Verbetering kruising Hoofdstraat-Steenbergerweg Zuidwolde	195.000	-	195.000	-	-	-	-	7-202-10060	1+5/2019	Afschrijving in 20 jaar, ingaande 2020 - Betreft motie 1M23 K'nota 2018 - besloten in raad 19-12-2018
2.1	Verbetering kruising Steenbergerweg-Steenbergeresweg Zw	0	-	-	Pm	Pm	-	-	-	-	Besluit bij Kadernota 2020 om dit mee te nemen in het nieuw uit te werken GVVP
2.1	Verbetering evenemententerrein de Wijk en Zuidwolde	200.000	-	-	200.000	-	-	-	-	-	Afschrijving in 20 jaar, ingaande 2021
2.1	Bruggenbeheersplan	310.000	310.000	-	Pm	Pm	Pm	Pm	7-202-10048	1/2018	Ordernummer en krediet is al in 2017 aangemaakt - er dient een update van het vervangingsplan te komen?
2.1	Openbare verlichting	0	-	-	Pm	Pm	Pm	Pm	-	-	Eventuele investeringen nader in beeld brengen
4.1	Parkeerplaatsen BBS De Arendsleugel te Ruinerwold	20.000	20.000	-	-	-	-	-	7-204-20001	1/2018	
5.2	Aanleg kunstgrasvelden	607.000	475.000	-	132.000	-	-	-	7-205-20002 ca	1/2018	2020 - € 132k KIOS te Ruinerwold, 2026 - VV € 350k en ZKC € 300k te Zuidwolde en in 2029 € 350k Vitesse
5.2	Renovatie ca. sporthal en gymlokaal Zuidwolde	13.622.000	85.000	-	13.537.000	-	-	-	7-205-20001	1/2018+1/2019	Is in onderzoek - van belang is te weten of de btw verrekenbaar is of niet - nu zijn bedragen ind. opgenomen
5.7	Herinrichting burgemeestersbuurt Ruinerwold	155.000	-	155.000	-	-	-	-	7-205-70001	1/2019	Afschrijving in 20 jaar, ingaande 2020 - betreft een investering (ook wegaanpassing/vernieuwing)
7.4	Energiemaatregelen gemeentelijke gebouwen	0	-	-	Pm	Pm	Pm	Pm	-	-	Zie brief aan de raad n.a.v. begrotingsbehandeling 8/11 inzake uitvoering energiescans gemeentelijke gebouwen
7.5	Urnenmuur begraafplaats Echten	16.000	16.000	-	-	-	-	-	7-207-50003	1/2018	Afschrijving in 15 jaar, ingaande 2019
7.5	Ruimen/herinrichten begraafplaats Zuidwolde	215.000	135.000	80.000	-	-	-	-	7-207-50004	1/2018+3/2019	Afschrijving in 40 jaar, ingaande 2019 - naderhand is gebleken dat het krediet met € 80k moet worden verhoogd
7.5	Ruimen en herinrichten deel begraafplaats Ruinen	192.000	-	13.500	22.500	156.000	-	-	7-207-50006	1/2019	Afschrijving in 40 jaar, ingaande 2022
7.5	Muur voor historische graven te Zuidwolde	20.000	-	20.000	-	-	-	-	7-207-50007	1/2019	Afschrijving in 15 jaar, ingaande 2020
7.5	Urnenmuur begraafplaats Zuidwolde	100.000	-	-	100.000	-	-	-	-	-	Was al aangeleverd als speerpunt voor de begroting 2019 - verwijderd en hier al benoemd voor 2020
	Diversen nog in te vullen obv ruimte van € 4,0 miljoen p.j.	3.354.900	119.700	1.926.000	-10.534.800	3.844.000	4.000.000	4.000.000			Ruimte voor aanvullende investeringen 2018 e.v. jaren (o.b.v. aanname 20 jr. afschrijving en 1,0% rente)
											<small>(zo is er in 2018 nog een onderschrijving van € 124.700 en in 2019 een overschrijving van € 153.100)</small>
	Totaal investeringen (volgens investeringsplafond)	24.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000			Deze gemiddelde investeringsomvang werd mogelijk geacht o.b.v. meerjarenperspectief in februari/maart 2017
	Kapitaallasten in opvolgend jaar			in begroting	240.000	240.000	240.000	240.000			
	idem cumulerend			verwerkt	240.000	480.000	720.000	960.000			= bijstelling t.o.v. kadernota 2020
				De laatste jaarschijf betreft de stelpost benodigd voor de investeringen van 2022							
	Buiten het afgesproken maximum € 4,0 miljoen:										
0.4	Aanschaf noodagregaat gemeentehuis Zuidwolde	30.000	0	30.000	0	0	0	0	7-200-40002	1/2019	De kapitaallasten kunnen worden gedekt uit de stelpost bedr.inv. onder 'onvoorziene uitgaven'
0.4	Duurzaamheidsmaatregelen gemeentehuis Zuidwolde	117.400	0	0	117.400	0	0	0	-	-	De kapitaallasten worden gedekt uit een besparing op de energie- en onderhoudskosten
0.5	Investering in Glasvezel- snel internet (aanvulling)	410.000	410.000	0	0	0	0	0	7-203-30002	7/2018	Er is wel sprake van een rentelast, maar deze wordt goedgekeurd door terugontvang van de stichting
3.2	Voorbereidingskrediet onderzoek vestigingslocaties bedrijven	20.000	0	20.000	0	0	0	0	-	-	Er is geen sprake van afschrijving, rente wordt mogelijk bijgeschreven
5.2	Aanleg kunstgrasvelden (afschrijving tlv dekkingsreserve)	1.150.000	-	-	1.150.000	0	0	0	7-205-20005 ca	raad 27-6-2019	Betreft 1 veld in Ruinen, 1 in R'wold en 1 in de Wijk - in raad juli 2019, aanleg in 2020 - tlv dekkingsreserve
7.2	Investeringen riolering	3.781.000	895.000	700.000	686.000	800.000	700.000	Pm	Diverse	1/2018+1/2019	Lasten worden meegenomen in de rioolheffing - navragen welke investeringen nog meer gepland zijn
8.3	Investeringen zonnelingen (SvN)	750.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	Pm	7-208-22011	1/2018+1/2019	Zie begroting 2018 - Rente en aflossing worden terugontvangen
8.3	Investeringen duurzaamheidsleningen (SvN)	1.000.000	250.000	250.000	250.000	250.000	0	Pm	7-208-22011	1/2018+1/2019	Zie begroting 2018, blz. 17/18 - actieplan klimaat raad 30-3-2017 - Rente en aflossing worden terugontvangen
8.3	Verzilerverleningen actiepunten woonplan (SvN)	1.000.000	0	1.000.000	Pm	Pm	Pm	Pm	7-200-50002/4	1/2019	Zie blz. 41 begroting 2019 en aanv.techn.vragen CDA begroting 2019 - rente en aflossing worden terugontvangen
	Netto buiten de afspraak van € 4,0 miljoen gemiddeld per jaar	8.258.400	1.705.000	2.150.000	2.353.400	1.200.000	850.000	0			

Bijlage 5						
SAMENVATTEND OVERZICHT MOGELIJKE OMBUIGINGS- EN DEKKINGSVOORSTELLEN 2020-2023 GEMEENTE DE WOLDEN						
<i>Saldo concept Programmabegroting 2019-2023</i>		473.681	966.276	879.602	732.019	
Aanvullende speerpunten uit de scrums		80.000	80.000	80.000	20.000	
Programma	De Wolden gastvrij, initiatiefrijk & stimulerend	2020	2021	2022	2023	
Gastvrij	Product	Ombuigingsopgaaf: € 42.608				cat.
	- = voordeel, + = nadeel					
01 - Gastvrij	Verlaging aanbestedingsbudget accountant					2
01 - Gastvrij	Verlaging budget Regio Zwolle					3
01 - Gastvrij	Extra leges thuisbezorging ID-documenten	-330	-330	-330	-330	3
01 - Gastvrij	Verlaging budget adresaanduidingen/straatnaamgeving	-1.952	-1.952	-1.952	-1.952	2
01 - Gastvrij	Aanpassing tarieven gehandicaptenparkeerkaart	-5.600	-5.600	-5.600	-5.600	3
01 - Gastvrij	Aanpassing tarief legalisatie handtekening documenten	-340	-340	-340	-340	3
01 - Gastvrij	Extra verhoging gemeentelijke leges met 4 x 0,5% (t/m 2023)					3
		-8.222	-8.222	-8.222	-8.222	
Programma	De Wolden een veilig thuis	2020	2021	2022	2023	
Veilig	Product	Ombuigingsopgaaf: € 35.122				cat.
	- = voordeel, + = nadeel					
02 - Veilig	Rampenbestrijding - onderbesteding algemeen	-3.156	-3.156	-3.156	-3.156	2
02 - Veilig	Openbare orde - onderbesteding niet wettelijke subsidies	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	3
02 - Veilig	Buurtbemiddeling - onderbesteding uitbestede werkzaamheden	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	2
		-15.156	-15.156	-15.156	-15.156	
Programma	Duurzaam leven in De Wolden	2020	2021	2022	2023	
Duurzaam	Product	Ombuigingsopgaaf: € 81.372				cat.
	- = voordeel, + = nadeel					
03 - Duurzaam	Leges bestemmingsplannen extra verhogen met 5%					3
03 - Duurzaam	Bijstelling ambitieniveau actieplan klimaat & energie	0	0	-67.500	-67.500	3
03 - Duurzaam	Geen teruggave leges bij stopzetten principeverzoeken, etc.	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	3
03 - Duurzaam	Vrijval budget bouwvergunningen	-2.517	-2.517	-2.517	-2.517	2
		-17.517	-17.517	-85.017	-85.017	

Programma	De Wolden onderneemt	2020	2021	2022	2023	
Onderneemt	Product	Ombuigingsopgaaf: € 7.888				cat.
	- = voordeel, + = nadeel					
04 - Onderneemt	Bijstelling budget evenementen, promotie, etc. (Econ.zaken)	-550	-550	-550	-550	2
04 - Onderneemt	Bijstelling budget evenementen, promotie, etc. (recr.&toerisme)	-806	-806	-806	-806	2
04 - Onderneemt	Bijstelling budget plattelandsontwikkeling	-5.878	-5.878	-5.878	-5.878	2
		-7.234	-7.234	-7.234	-7.234	
Programma	De Wolden aantrekkelijk & aangesloten	2020	2021	2022	2023	
Aantrekkelijk	Product	Ombuigingsopgaaf: € 99.111				cat.
	- = voordeel, + = nadeel					
05 - Aantrekkelijk	Verkeer en vervoer - geen index op onderhoudsbudget	-34.340	-34.340	-34.340	-34.340	2
05 - Aantrekkelijk	Verkeer en vervoer - bijstelling budget onkruidbestrijdingc.a.	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	2
05 - Aantrekkelijk	Verkeer en vervoer - lager tempo aanleg kantverharding	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	3
05 - Aantrekkelijk	Verkeer en vervoer - hogere leges aanleg kabels/leidingen	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	3
05 - Aantrekkelijk	Openbaar groen ca - geen index op onderhoudsbudget	-18.140	-18.140	-18.140	-18.140	2
05 - Aantrekkelijk	Openbaar groen ca - onderuitputting begraafplaatsen	-7.260	-7.260	-7.260	-7.260	2
05 - Aantrekkelijk	Recreatie - bijstelling bijdragen 4/5-mei herdenking	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200	2
05 - Aantrekkelijk	Afvoeren baggerspecie - onderuitputting budget	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	2
05 - Aantrekkelijk	Begraafplaatsen c.a. - bijstelling budget onderhoud groen	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200	2
05 - Aantrekkelijk	Lagere riool- en afvalstoffenheffing	12.500	12.500	12.500	12.500	2
		-88.640	-88.640	-88.640	-88.640	
Programma	De Wolden ontwikkelt met kleur en talent	2020	2021	2022	2023	
Ontwikkelt	Product	Ombuigingsopgaaf: € 185.599				cat.
	- = voordeel, + = nadeel					
06 - Ontwikkelt	Bijstelling budget schoolzwemmen	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	2
06 - Ontwikkelt	Bijstelling budget huur gebouwen en terreinen	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	2
06 - Ontwikkelt	Bijstelling budget leerlingenvervoer	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	2
06 - Ontwikkelt	Bijstelling budget peuterspeelzalen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	2
		-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	
Programma	Gezond meedoen in De Wolden	2020	2021	2022	2023	
Gezond	Product	Ombuigingsopgaaf: € 283.086				cat.
	- = voordeel, + = nadeel					
07 - Gezond	Beschermd wonen, afrekening regio Assen	-25.000	-200.000	0	0	2
07 - Gezond	Afbakening arbeidsmatige dagbesteding	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	3
07 - Gezond	Scherper toezicht rechtmatige uitvoering Wmo	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	3

07 - Gezond	Scherpere afbakening Wmo-Wlz (24-uurszorg)	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	3
07 - Gezond	2% korting subsidie Stichting Welzijn De Wolden	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	3
07 - Gezond	Aanpassing budget Wmo verstrekkingen ikv huish.verzorging	-99.492	-123.070	-150.828	-112.879	3
		-269.492	-468.070	-295.828	-257.879	
Programma	De Wolden actief en opgeruimd	2020	2021	2022	2023	
Actief	Product	- = voordeel, + = nadeel	Ombuigingsopgaaf: € 74.866			cat.
08 - Actief	Beëindiging gebruik gymzaal 'de Baete' Ruinen	0	-26.000	-26.000	-26.000	3
08 - Actief	Bijstelling van 10% subsidiebudget sportstimulering	0	-5.000	-5.000	-5.000	2
08 - Actief	Verhoging met 5% van de verhuurtarieven sportaccommodaties	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	3
08 - Actief	Onderuitputting waterschapsbelasting sporthal de Wijk	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	2
08 - Actief	Aanpassing onderhoud diverse buitensportaccommodaties	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500	2
		-18.500	-49.500	-49.500	-49.500	
Een stopzetting extra lediging GFT-container in voor- en najaar levert ± € 75k besparing op, wat een lastenverlichting voor de burger betekent.						
Programma	Algemene dekkingsmiddelen	2020	2021	2022	2023	
Alg.dekkingsmiddelen	Product	- = voordeel, + = nadeel	Ombuigingsopgaaf: € 202.816			cat.
	College/raad heeft verschillende opties, o.a.					
09 - Alg dekking	OZB-opbrengsten (trendmatig met bijvoorbeeld 1,5% p.j.)	0	-65.000	-130.000	-195.000	3
09 - Alg dekking	OZB-opbrengsten (incidenteel extra met bijvoorbeeld 2,0%)	-87.000	-87.000	-87.000	-87.000	3
09 - Alg dekking	Verhoging forensenbelasting met bijvoorbeeld 5% (miv 2020)	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	3
09 - Alg dekking	Verhoging toeristenbelasting met bijvoorbeeld 10% (miv 2020)	-31.600	-31.600	-31.600	-31.600	3
		-124.600	-189.600	-254.600	-319.600	
Onderdelen reserves/overhead/onvoorzien	Overige financiële zaken	2020	2021	2022	2023	
overhead/onvoorzien	Product	- = voordeel, + = nadeel	Ombuigingsopgaaf = onderdeel van alg.dekkingsmiddelen			cat.
Overhead	Bijstelling budget 'Communicatie'	-7.308	-7.308	-7.308	-7.308	2
Overhead	Bijstelling budget 'Representatie, catering, etc.'	-16.214	-16.214	-16.214	-16.214	2
		-23.522	-23.522	-23.522	-23.522	
Onvoorzien	Mutatie stelpost kap.lst.bedrijfsmatige investeringen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	2
		-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	
	Totaal bijstellingen	-712.883	-1.007.461	-967.719	-994.770	

Taakstelling 2% van programmatotaal	Samenvatting programma's - = voordeel, + = nadeel	2020	2021	2022	2023
-42.608	De Wolden gastvrij, initiatiefrijk & stimulerend	-8.222	-8.222	-8.222	-8.222
-35.122	De Wolden een veilig thuis	-15.156	-15.156	-15.156	-15.156
-81.372	Duurzaam leven in De Wolden	-17.517	-17.517	-85.017	-85.017
-7.888	De Wolden onderneemt	-7.234	-7.234	-7.234	-7.234
-99.111	De Wolden aantrekkelijk & aangesloten	-88.640	-88.640	-88.640	-88.640
-185.599	De Wolden ontwikkelt met kleur en talent	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
-283.086	Gezond meedoen in De Wolden	-269.492	-468.070	-295.828	-257.879
-74.866	De Wolden actief en opgeruimd	-18.500	-49.500	-49.500	-49.500
-202.816	Diverse financiële zaken incl. SWO	-198.122	-263.122	-328.122	-393.122
-1.012.468	Totaal	-712.883	-1.007.461	-967.719	-994.770
	Bijgesteld structureel tekort 2020-2023	553.681	1.046.276	959.602	752.019
	Bijgesteld begrotingssaldo (+ = nadelig)	-159.202	38.815	-8.117	-242.751
	Cat.1. Onontkoombaar				
	Cat.2. Aanpassing n.a.v. realisatiecijfers				
	Cat.3. Nieuw Beleid				
	Cat.4. Niet gerealiseerde taaktelling				
	Gewijzigd				
	Door B&W buiten beschouwing gelaten				

OMBUIGINGS- EN DEKKINGSMAATREGELEN – behorende bij bijlage 5

Programma 1: Gastvrij, Initiatiefrij en Stimulerend

Post rekenkamer/accountant

Voorstel

Verlagen van het bedrag voor aanbesteding accountant vanaf 2021.

Toelichting en achtergrond voorstel

De accountant van PWC heeft in juli 2019 aangegeven, dat hij wil stoppen met de controle van onze jaarrekeningen. De controle van de jaarrekening 2019 in 2020 wordt dan het laatste jaar.

Nu er opnieuw moet worden aanbesteed in 2019, kan het beschikbare budget (€ 59.000) worden verlaagd, zodat de taakstelling voor de aanbesteding lager kan uitvallen.

De 2% norm is toegepast op de post rekenkamer/accountant (€ 83.000).
Het betreft kostenplaats en -soort: 4001060000/43801103.

Wat levert het op?

Dit levert een besparing op van:

2020	2021	2022	2023
	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

n.v.t.

Standpunt college:

Maatregel wordt op voorhand als niet-haalbaar beschouwd.

Programma 1: Gastvrij, Initiatiefrijk en Stimulerend

Verlagen bijdrage aan Regio Zwolle

Voorstel

De jaarlijkse bijdrage aan de Regio Zwolle verlagen met € 5.000.

Toelichting en achtergrond voorstel

Gemeente DWD betaalt jaarlijks voor haar lidmaatschap van de Regio Zwolle. Het lidmaatschapsgeld is gebaseerd op een bedrag per inwoner. Voor 2020 hebben alle leden afgesproken om de lidmaatschapsgelden te verhogen. De extra kosten hiervoor hebben we opgenomen in de kadernota 2020.

Het voorstel om m.i.v. 2021 op het lidmaatschap te bezuinigen is een optie, maar staat tegelijkertijd haaks op de afspraken met de Regio Zwolle. Bovendien kan DWD niet eenzijdig besluiten om haar contributie te verlagen.

Wat levert het op?

Dit levert een besparing op van:

2020	2021	2022	2023
-	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Er zijn geen directe effecten, wel indirecte effecten als de impact van Regio Zwolle geringer wordt.

Standpunt college:

Maatregel wordt op voorhand als niet-haalbaar beschouwd.

Programma 1: Gastvrij, Initiatiefrij en Stimulerend

Tarief thuisbezorgen reisdocumenten

Voorstel

Verhogen van het tarief voor thuisbezorgen reisdocumenten.

Toelichting en achtergrond voorstel

Voor het laten thuisbezorgen van reisdocumenten (zowel ID en paspoort) wordt nu een tarief van € 4,95 in rekening gebracht. De daadwerkelijke kosten voor het thuisbezorgen zijn € 13,37. De gemeente DWD legt het verschil bij. Voor 2020 en toekomstige jaren is nu gekeken naar bijstelling van dit tarief zodanig dat kosten en gebruik van deze service in balans zijn. Dat wil zeggen dat het tarief zodanig wordt verhoogd, dat het gebruik niet ontmoedigd wordt.

Daarom is het voorstel om aan te sluiten bij de tarieven van reguliere verzendingen.

Tarief huidig: 4,95

Tarief voorstel: 6,95

Aantallen per jaar: 165

Wat levert het op?

Extra opbrengst door minder verlies is € 330.

2020	2021	2022	2023
€ 330	€ 330	€ 330	€ 330

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Het laten thuisbezorgen van een reisdocument wordt € 2 duurder. Inschatting is dat deze verhoging acceptabel is voor afnemers. Echter, indien het tarief nog verder verhoogd wordt, zullen inwoners niet meer voor deze service opteren.

Programma 1: Gastvrij, Initiatiefrij en Stimulerend

Adresaanduiding/straatnaamgeving

Voorstel

Verlagen budget voor adresaanduiding en straatnaamgeving naar € 4.000 per jaar.

Toelichting en achtergrond voorstel

Op basis van de realisatiecijfers van de afgelopen jaren blijkt dat er voor adresaanduiding/straatnaamgeving minder budget nodig is dan begroot.

Het betreft kostenplaats/kostensoort: 4002020000/43808115.

Wat levert het op?

Dit levert een besparing van € 1.952 per jaar op.

2020	2021	2022	2023
€ 1.952	€ 1.952	€ 1.952	€ 1.952

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Geen.

Programma 1: Gastvrij, Initiatiefrij en Stimulerend

Tarief gehandicaptenparkeerkaart

Voorstel

Verhogen van het tarief van de gehandicaptenparkeerkaart.

Toelichting en achtergrond voorstel

Momenteel brengt DWD een tarief van € 47,40 voor de aanvraag van een gehandicaptenparkeerkaart. Bij elke eerste aanvraag is een keuring door een keuringsarts aan de orde. De kosten hiervan bedragen € 78,05. DWD brengt de kosten hiervan niet in rekening. Het tarief is daarmee niet kostendekkend bij een eerste aanvraag.

Voor 2020 en verdere jaren is gekeken naar bijstelling van dit tarief. Voorgesteld wordt om de tarieven voor de gehandicaptenparkeerkaart eerste aanvraag en de verlenging waarbij herkeuring noodzakelijk is op een vergelijkbaar niveau met andere gemeenten te brengen.

Aantallen per jaar: 72.

Opties voor tarief eerste aanvraag en keuring:

1. Handhaven huidig tarief: € 47,40
2. Tarief kostendekkend maken: € 125,45
3. Een tarief tussen huidig en kostendekkend

Wat levert het op?

De opbrengst van een kostendekkend tarief (optie 2) bedraagt € 5.619 structureel.

2020	2021	2022	2023
€ 5.619	€ 5.619	€ 5.619	€ 5.619

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Die zijn nadelig. Hierover hebben we ook afgestemd met het programma Meedoen.

Het kostendekkend maken van dit tarief houdt een prijsstijging van 164% in; van € 47,70 naar € 125,45 per kaart. Zo'n forse stijging ineens is niet te verantwoorden naar de doelgroep (ca. 72 gebruikers) en levert veel bezwaren op. Bovendien treft het een doelgroep die vaak al hoge zorgkosten heeft en minder besteedbaar inkomen.

Een mogelijkheid is dan om te opteren voor een geringe verhoging van het huidige tarief naar bijvoorbeeld € 60 x 72 = € 907,20 per jaar extra opbrengsten.

Programma 1: Gastvrij, Initiatiefrij en Stimulerend

Tarief legalisatie handtekening

Voorstel

Verhogen van het tarief voor legalisatie handtekening.

Toelichting en achtergrond voorstel

Voor de legalisatie van een handtekening wordt een tarief in rekening gebracht van € 5,95. Bij andere gemeenten worden hiervoor verschillende tarieven gehanteerd. Het voorstel is om het tarief gelijk te trekken naar het hoogste tarief van € 9,25.

Voor 2020 e.v. jaren is nu gekeken naar bijstellingen dit tarief. Voorgesteld om de tarieven voor de legalisatie handtekening gelijk te trekken met dat van andere gemeenten:

Tarief huidig: € 5,95

Tarief voorstel: € 9,25

Aantallen per jaar: 85

Wat levert het op?

Extra opbrengst is:

2020	2021	2022	2023
€ 340	€ 340	€ 340	€ 340

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Het tarief voor legalisatie van een handtekening wordt € 3,30 duurder. Inschatting is dat deze verhoging acceptabel is voor afnemers.

Programma 1: Gastvrij, Initiatiefrij en Stimulerend

Verhoging secretarieleges

Voorstel

Jaarlijks verhogen van de secretarieleges met 0,5% tot en met 2023.

Toelichting en achtergrond voorstel

Dienstverlening vindt plaats door diverse eenheden in de organisatie en de leges-opbrengsten zijn in diverse programma's opgenomen. Jaarlijks indexeren we op grond van de meerjarenbegroting de leges met 3%. Naast deze indexering stellen we voor om de secretarieleges jaarlijks tot en met 2023 met 0,5% te verhogen. Dit zijn leges die worden geheven voor de algemene dienstverlening.

Het betreft kostensoort: 53702103.

Wat levert het op?

Dit levert een besparing op van:

2020	2021	2022	2023
€ 4.000	€ 8.000	€ 12.000	€ 16.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Er is sprake van een hele lichte stijging van de kosten voor een inwoner. Zie de tabel hieronder.

Berekening extra verhoging gemeentelijke leges

	2018	2019	wettelijk	2019	extra 0,5	2020	extra 0,5	2021	extra 0,5	2022	extra 0,5	2023
Bouwleges	724	746		746	1,0050	750	1,0050	€ 753	1,0050	€ 757	1,0050	€ 761
Overige leges Omgevingswet	14	0		0	1,0050	0	1,0050	€ 0	1,0050	€ 0	1,0050	€ 0
Secretarieleges (excl. rijksleges)	276	204	100	104	1,0050	105	1,0050	€ 105	1,0050	€ 106	1,0050	€ 106
Leges Dienstenrichtlijn	7	0		0	1,0050	0	1,0050	€ 0	1,0050	€ 0	1,0050	€ 0
Leges bestemmingsplannen	30	33		33	1,0050	33	1,0050	€ 33	1,0050	€ 33	1,0050	€ 34
Leges Brandweer	1	1		1	1,0050	1	1,0050	€ 1	1,0050	€ 1	1,0050	€ 1
				884		888		€ 893		€ 897		€ 902
meeropbrengst						€ 4		€ 4		€ 4		€ 4

Standpunt college:

Gezien de trendmatige verhoging van de leges van 3% die al verwerkt is in de cijfers, ziet het college op dit moment geen noodzaak voor extra verhoging.

Programma 2: De Wolden een Veilig Thuis

1.10 Rampenbestrijding

Voorstel

Bijstellen budget rampenbestrijding.

Toelichting en achtergrond voorstel

Voor rampenbestrijding geven we al een aantal jaren minder uit dan begroot. Het schrappen van een deel van deze post levert geen nadelen op. Het resterende bedrag van € 2.000 is toereikend.

Wat levert het op?

Een bedrag van € 3.156.

2020	2021	2022	2023
€ 3.156	€ 3.156	€ 3.156	€ 3.156

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Geen.

Programma 2: De Wolden een Veilig Thuis

1.20 Subsidies oudejaarsfeesten

Voorstel

De bijdrage van in totaal € 5.000 schrappen.

Toelichting en achtergrond voorstel

Het gaat hier om de bijdrage voor oudejaarsfeesten. De organisatie van het oudejaarsfeest in Zuidwolde is sinds 2018 in commerciële handen. Het is geen gemeentelijke taak om commerciële initiatieven te subsidiëren. Overwogen kan worden om de niet-commerciële oudejaarsfeesten wel te blijven subsidiëren.

Wat levert het op?

Een bedrag van € 5.000.

2020	2021	2022	2023
€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Dat niet-commerciële oudejaarsverenigingen geen feesten meer organiseren waardoor mogelijk meer overlast op straat ontstaat.

Standpunt college:

Op dit moment 'slechts' kiezen voor een ombuiging van € 2.000 op het budget oudejaarsfeesten, omdat de organisatie in Zuidwolde een commercieel initiatief is.

Programma 2: De Wolden een Veilig Thuis

1.20 Subsidie bureau Halt

Voorstel

De bijdrage van in totaal € 2.500 schrappen

Toelichting en achtergrond voorstel

Het gaat hier om de bijdrage aan bureau Halt. De inspanningen hebben een preventief karakter. Door direct en op een grondige manier in te grijpen, voorkomt Halt dat gedrag van kwaad tot erger wordt. Het bureau richt zich op jongeren. Er gaat een preventieve werking vanuit maar het is geen wettelijke verplichting.

Wat levert het op?

Een bedrag van € 2.500.

2020	2021	2022	2023
€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

De mogelijkheid dat jongeren in herhaling van hun gedrag vervallen neemt toe. En daarmee dat de samenleving minder veilig wordt.

Standpunt college:

College vindt dat subsidie HALT moet blijven, mede gezien de maatschappelijke effecten.

Programma 2: De Wolden een Veilig Thuis

1.20 Buurtbemiddeling

Voorstel

Bijstellen met een bedrag van € 10.000.

Toelichting en achtergrond voorstel

Voor buurtbemiddeling geven we al een aantal jaren minder uit dan begroot. Het schrappen van een deel van deze post levert geen nadelen op. Het resterende bedrag van € 10.000 is toereikend.

Wat levert het op?

Een bedrag van € 10.000.

2020	2021	2022	2023
€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Geen.

Programma 3: Duurzaam Leven in De Wolden

Leges bestemmingplan procedure met 5% verhogen

Voorstel

Leges bestemmingsplan procedure met 5% verhogen.

Toelichting en achtergrond voorstel

De gemeente brengt leges in rekening bij een inwoner die een aanvraag doet tot het aanpassen van het bestemmingsplan. Met deze maatregel verhogen we de leges met 5%.

Wat levert het op?

We verwachten dat we structureel € 1.600 aan extra inkomsten genereren.

2020	2021	2022	2023
€ 1.600	€ 1.600	€ 1.600	€ 1.600

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

De lasten voor inwoners die een aanvraag doen voor het aanpassen van een bestemmingsplan worden verhoogd.

Standpunt college:

Evenals dit het geval is m.b.t. de secretarieleges, waarin al is gerekend met een trend van 3%, ziet het college op dit moment ook hier geen noodzaak voor een extra verhoging.

Programma 3: Duurzaam Leven in De Wolden

Structureel budget Actieplan Klimaat & Energie schrappen

Voorstel

Structureel budget Actieplan Klimaat & Energie schrappen.

Toelichting en achtergrond voorstel

Het huidige Actieplan Klimaat & Energie heeft een looptijd tot en met 2021. In onze meerjarenbegroting is alvast een voorschot genomen op de periode vanaf 2022 en verder. Hiervoor is in de meerjarenbegroting in een eerder stadium € 67.500 opgenomen. Dit gaan we nu schrappen en levert daarom vanaf 2022 een structurele besparing op van € 67.500. We gaan bezig met een geactualiseerd Actieplan Klimaat & Energie en maken dan een integrale afweging welke (financiële) inzet op dat moment gewenst is. Dit komt terug in de Kadernota 2021.

Wat levert het op?

We verwachten dat we vanaf 2022 jaarlijks € 67.500 kunnen bezuinigen. Daarbij wel opgetekend dat we komen met een geactualiseerd plan waarin we een integrale afweging gaan maken welke (financiële) inzet op dat moment gewenst is.

2020	2021	2022	2023
		€ 67.500	€ 67.500

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Dat is nu lastig te bepalen omdat dit afhankelijk is van een geactualiseerd plan.

Programma 3: Duurzaam Leven in De Wolden

Stoppen met verrekening kosten principeverzoek of conceptaanvraag

Voorstel

Stoppen met verrekening kosten principeverzoek of conceptaanvraag.

Toelichting en achtergrond voorstel

Voordat een inwoner een vergunningaanvraag doet, bieden we de mogelijkheid om eerst een principeverzoek of conceptaanvraag in te dienen. De kosten hiervoor bedragen € 320. Wanneer er uiteindelijk een vergunning wordt verstrekt dan worden de kosten van het principeverzoek of vergunningaanvraag voor een bedrag van € 215 verrekend. Met deze maatregel stoppen we met deze vorm van verrekening.

Wat levert het op?

We verwachten dat we vanaf 2020 hiermee structureel € 15.000 kunnen besparen.

2020	2021	2022	2023
€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Verrekening van de kosten is niet meer mogelijk. Zodoende wordt het duurder om een vergunning aan te vragen, nadat de procedure van het principeverzoek of conceptaanvraag is doorlopen.

Programma 3: Duurzaam Leven in De Wolden

Vrijval budget bouwvergunningen

Voorstel

Vrijval budget bouwvergunningen

Toelichting en achtergrond voorstel

In onze begroting is een bedrag van in totaal € 2.517 opgenomen in het budget bouwvergunningen. In de jaren 2017, 2018 en 2019 zijn deze middelen niet aangewend. Dit budget laten we vrijvallen en levert daarmee een structurele besparing op van € 2.517.

Wat levert het op?

Vanaf 2020 besparen we hiermee structureel € 2.517.

2020	2021	2022	2023
€ 2.517	€ 2.517	€ 2.517	€ 2.517

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Geen.

Programma 4: Onderneemt

3.1 – Economische ontwikkeling

Voorstel

Budget Evenementen promotie met 2% verlagen.

Toelichting en achtergrond voorstel

Het budget Evenementen promotie is bedoeld om promotie- en netwerkbijeenkomsten te kunnen bijwonen, ondersteunen en organiseren. Daarnaast is het budget bedoeld om de lokale ondernemer bij bijzondere gelegenheden een attentie te kunnen geven. De afgelopen jaren is een klein deel van het budget niet benut, daarom kan het budget worden verlaagd met 2%, oftewel € 550,-.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 550	€ 550	€ 550	€ 550

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Door verlaging van het budget is er in potentie minder beschikbaar om de gemeente te promoten als aantrekkelijke werkgemeente. Uit de praktijk van afgelopen jaren is gebleken dat het budget dat resteert voldoende is voor promotie- en netwerkactiviteiten.

Programma 4: Onderneemt

5.7 – Openluchtrecreatie en Toerisme

Voorstel

Budget Evenementenpromotie RT verlagen.

Toelichting en achtergrond voorstel

Het budget evenementenpromotie is bedoeld om incidentele initiatieven voor recreatieve evenementen te ondersteunen. In het verleden zijn hier kleinere en grotere initiatieven mee gefaciliteerd.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 806	€ 806	€ 806	€ 806

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Door verlaging van het budget is er minder geld beschikbaar om evenementen te ondersteunen.

Programma 4: Onderneemt

8.3 – Wonen en Bouwen

Voorstel

Budget Plattelandsontwikkeling verlagen van € 55.878 naar € 50.000.

Toelichting en achtergrond voorstel

Dit budget is bedoeld om initiatieven gericht op sociaal economische vitalisering te stimuleren. Dit kunnen initiatieven zijn van inwoners, bedrijven en organisaties. Het gaat hierbij altijd om een cofinanciering en niet om exploitatiesubsidie. Meestal is het een eenmalige bijdrage in de opstartfase. Met dit budget kan de gemeente snel inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

In 2015 is het budget Initiatiefrijck De Wolden gecreëerd. Een deel van de aanvragen voor het budget plattelandsontwikkeling, werd sindsdien gehonoreerd vanuit Initiatiefrijck De Wolden. Het budget kan daarom verminderd worden met € 5.878.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 5.878	€ 5.878	€ 5.878	€ 5.878

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Door verlaging van het budget is er in potentie minder beschikbaar voor initiatieven uit de samenleving.

Programma 5: Aantrekkelijk en aangesloten

2.1 Verkeer en vervoer

Voorstel

Bijstellen bestaande budgetten taakveld Verkeer en vervoer.

Toelichting en achtergrond voorstel

Voorgesteld wordt € 67.340 te bezuinigen door de bijstelling van de volgende budgetten:

1. De afgelopen jaren zijn diverse aanbestedingen lager uitgevallen. Om deze reden wordt voorgesteld de indexeringen die aangemeld zijn bij de kadernota te laten vervallen in de begroting 2020 (€ 34.340).
2. Het bestek 'Onkruidbeheersing, vegen en verwijderen blad op verharding' heeft de afgelopen jaren een onderbesteding laten zien (€ 15.000).
3. Het aanbrengen van grasbetonstenen in bermen langs wegen kan in een lager tempo (€ 10.000).
4. We verwachten dat de opbrengsten met het opstellen van de Algemene verordening ondergrondse infrastructuur(AVOI) zullen stijgen. Om die reden verhogen we de opbrengsten met € 8.000.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 67.340	€ 67.340	€ 67.340	€ 67.340

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

1. We verwachten dat dit geen invloed heeft op het afgesproken onderhoudsniveau.
2. Heeft geen invloed op het uitvoeringsplan en afgesproken onderhoudsniveau.
LET OP: 50% wordt toegerekend aan de rioolheffing.
3. Het uitvoeringsplan zal een jaar langer duren.
4. Geen.

Programma 5: Aantrekkelijk en aangesloten

5.7 Openbaar groen

Voorstel

Bijstellen bestaande budgetten taakveld Openbaar groen.

Toelichting en achtergrond voorstel

Voorgesteld wordt € 32.600 te bezuinigen door bijstelling met de volgende bedragen:

1. -€ 7.260 Op onderhoud van het groen op begraafplaatsen als lagere onderhoudskosten.
2. -€ 2.200 Wegens onderbesteding. Een terugblik op het budget Nationale feestdagen laat zien dat er in de jaren 2017 en 2018 in totaal een onderbesteding is geweest van respectievelijk € 2.500 en € 2.234. Nader onderzoek leert dat er weinig gebruik wordt gemaakt van een financiële bijdrage in de kosten voor de 4 mei herdenking in de vijf hoofdkernen zoals geregeld in uw besluit van 23 februari 2010.
3. -€ 5.000 Wegens lagere kosten. De werkelijke kosten die we in rekening gebracht krijgen van het waterschap vallen mee.
4. -€ 18.140 De afgelopen jaren zijn diverse aanbestedingen lager uitgevallen. Om deze reden wordt voorgesteld de indexeringen die aangemeld zijn bij de kadernota te laten vervallen in de begroting 2020.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 32.600	€ 32.600	€ 32.600	€ 32.600

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

1. Geen, het afgesproken onderhoudsniveau blijft gehandhaafd.
2. Geen, betreft een onderbesteding.
3. Geen, betreft lagere doorbelaste kosten van het waterschap.
LET OP: wordt 100% toegerekend aan de rioolheffing.
4. We verwachten dat dit geen invloed heeft op het afgesproken onderhoudsniveau.

Programma 5: Aantrekkelijk en aangesloten

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Voorstel

Lagere onderhoudskosten voor onderhoud begraafplaatsen met behoud van gewenste onderhoudsniveau.

Toelichting en achtergrond voorstel

In verband met lagere onderhoudskosten op de begraafplaatsen de Wijk, Zuidwolde, Ruinen, Echten en Ruinerwold kan € 1.200 worden bezuinigd. Het gewenste onderhoudsniveau blijft gehandhaafd.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Geen, het gewenste onderhoudsniveau blijft gehandhaafd.

Programma 6: Ontwikkelt met kleur en talent

4.10 en 4.20 - Ombuiging diverse budgetten schoolzwemmen, leerlingenvervoer, etc.

Voorstel

Bijstellen bestaande budgetten (schoolzwemmen, huur gebouwen/terreinen, leerlingenvervoer en peuterspeelzalen) op basis van werkelijke uitgaven.

Toelichting en achtergrond voorstel

We besparen de volgende bedragen op bestaande budgetten:

- Schoolzwemmen (€ 10.000), minder kinderen (als gevolg van demografische ontwikkelingen) nemen deel aan schoolzwemmen.
- Huur gebouwen/terreinen (€ 20.000).
- Leerlingenvervoer (€ 10.000).
- Peuterspeelzalen (€ 50.000), vanwege harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen nemen de kosten voor gemeente af voor peuterspeelzalen omdat ouders recht hebben op kinderopvangtoeslag.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Geen, het gaat om een bijstelling van bestaande budgetten in relatie tot werkelijke uitgaven.

Programma 7: Gezond Meedoen in De Wolden

681 – Opvang Beschermd Wonen

Voorstel

Het voor 2020 en 2021 meenemen van een te verwachten batig saldo op de uitvoering van beschermd wonen door centrumgemeente Assen.

Toelichting en achtergrond voorstel

Beschermd Wonen (BW) zou per 1 januari 2021 vanuit de centrumgemeenten teruggaan naar de gemeenten. Dat is met 1 jaar uitgesteld tot 1 januari 2022.

Onze regio Assen is een voordeelregio. We houden over op het budget. De middelen BW worden herverdeeld waardoor het voordeel voor onze regio wegvalt.

Wanneer de herverdeling ingaat, is nog niet bekend. We gaan ervan uit dat dat niet eerder dan 1 januari 2022 is.

De afgelopen kregen we een forse 'winstuitkering' uit Assen. We stellen voor om voor 2020 en 2021 € 200.000 per jaar te ramen. Voor 2020 is al € 175.000 meegenomen.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 25.000	€ 200.000	-	-

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Voor de inwoner heeft dit voorstel geen nadelig effect.

Programma 7: Gezond Meedoen in De Wolden

671 – Maatwerkdienstverlening 18+

Voorstel

Arbeidsmatige dagbesteding is aan te merken als een instrument bij de re-integratie vanuit de Participatiewet.

Toelichting en achtergrond voorstel

In de Wmo was arbeidsmatige dagbesteding voorheen een maatwerkvoorziening ingevolge de Wmo.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Voor de inwoner betekent dit dat de ondersteuning en begeleiding veel meer dan voorheen plaatsvindt door dezelfde medewerker. Het effect daarvan is een betere regievoering op de dienstverlening.

Programma 7: Gezond Meedoen in De Wolden

671 – Maatwerkvoorziening 18+

Voorstel

Scherper toezicht op de rechtmatige uitvoering van de Wmo.

Toelichting en achtergrond voorstel

Het plan is om scherper toe te zien op de rechtmatige uitvoering, waaronder de facturatie, de levering van zorg en de verleende toekenning van zorg.

Het gaat om controle of handelingen met zorggelden in strijd zijn met wet en regelgeving en of de factuur en de daadwerkelijk afgesproken en geleverde zorg met elkaar in overeenstemming zijn.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Het effect voor de inwoner is dat deze de zorg ontvangt in omvang en kwaliteit zoals bij de toekenning en in de wet is omschreven. Het neveneffect is dat mogelijke fraude eerder wordt onderkend.

Programma 7: Gezond Meedoen in De Wolden

671 – Maatwerkdienstverlening 18+

Voorstel

Het aanbrengen van een scherpere afbakening tussen Wmo en Wlz.

Toelichting en achtergrond voorstel

Het voorstel beoogt te bereiken dat de inwoners, die aanspraak hebben op een Wlz-voorziening, hier ook daadwerkelijk gebruik van maken. Dit houdt in dat inwoners die nu een Wmo-voorziening ontvangen deze toegekende Wmo-voorziening beëindigd zal worden.

In de huidige situatie is het soms lastig om een goed onderscheid te kunnen maken tussen de werkingssfeer van de Wmo en de Wlz. Bovendien kent de Wlz andere regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van de eigen bijdrage. Om toch een goede afweging te kunnen maken, wordt nu een businessplan ontwikkeld op basis waarvan een beter inzicht wordt verkregen in dit vraagstuk.

Wat levert het op?

We verwachten dat de opbrengst in de vorm van minder Wmo-uitgaven structureel ca. € 75.000 bedraagt.

2020	2021	2022	2023
€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

De inwoner ontvangt de zorg die het beste is afgestemd op zijn of haar situatie.

Programma 7: Gezond Meedoen in De Wolden

610 – Samenkracht en burgerparticipatie

Voorstel

Korting van circa 2% op de totale jaarlijkse subsidiebijdrage aan Stichting Welzijn De Wolden.

Toelichting en achtergrond voorstel

Het is aan Stichting Welzijn De Wolden, om binnen de beschikbaar gestelde financiële middelen, de voorgestelde taakstelling op te vangen met behoud van invulling van de gestelde taken

De directeur van Stichting Welzijn De Wolden heeft al aangegeven deze uitdaging aan te willen gaan.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

We gaan ervan uit dat de dienstverlening vanuit Stichting Welzijn De Wolden op het huidige niveau blijft.

Programma 7: Gezond Meedoen in De Wolden

671 – Maatwerkdienstverlening 18+

Voorstel

De budgetten voor de Wmo neerwaarts bijstellen.

Toelichting en achtergrond voorstel

Een onderzoek naar het verloop van de uitgaven over de afgelopen jaren en de te verwachten ontwikkeling van budgetten en uitgaven heeft geresulteerd in een voorstel tot bijstelling van de Wmo-budgetten. Daarin is onder andere verwerkt een bijstelling van de te verwachten inkomsten op grond van het ingevoerde abonnementstarief.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 99.492	€ 123.070	€ 150.828	€ 112.879

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Voor de inwoner heeft dit voorstel geen nadelig effect, omdat het beleid niet wordt aangepast.

Programma 8: Actief en Opgeruimd

Afstoten gymlokaal De Baete in Ruinen

Voorstel

Afstoten gymlokaal De Baete.

Toelichting en achtergrond voorstel

In de loop der jaren wordt er steeds minder gebruik gemaakt van gymlokaal De Baete in Ruinen. De scholen hebben enige jaren geleden al de overstap gemaakt naar de naastgelegen sporthal De Marse. Op dit moment maken alleen de gymnastiek- en judovereniging nog gebruik van het gymlokaal.

Voorgesteld wordt om te onderzoeken of alleen sporthal De Marse in Ruinen kan volstaan om het bewegingsonderwijs en alle sportvereniging uit Ruinen te kunnen huisvesten voor de betreffende sportactiviteiten. Indien dit mogelijk is, kan het gedateerde sportgebouw De Baete (65 jaar oud) worden afgestoten/gesloopt. Voor dit proces dient ruimschoots de tijd te worden genomen om alle stakeholders goed mee te nemen in het onderzoek.

Wat levert het op?

2020	2021	2022	2023
€ 0	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

De verenigingen die op dit moment nog gebruik maken van gymzaal De Baete zullen onder gebracht moeten worden in Sporthal De Marse. Er zou weerstand kunnen ontstaan bij de betreffende verenigingen indien ze gebruik moeten maken van een andere sportaccommodatie. Daarnaast moet rekening worden gehouden met het feit dat er voor het gebruik van het gymlokaal een lager tarief wordt gerekend dan voor het gebruik van de sporthal.

Programma 8: Actief en Opgeruimd

Bijstelling subsidiebudget sportstimulering

Voorstel

Bijstelling subsidiebudget sportstimulering met 10%.

Toelichting en achtergrond voorstel

De afgelopen jaren is het subsidiebudget niet volledig benut. In samenspraak met het sportplatform en sportverenigingen wordt op dit moment gewerkt aan een vereenvoudiging van het aanvragen van subsidie t.b.v. sportstimulering.

Wat levert het op?

We stellen voor om deze met € 5.000 af te ramen.

2020	2021	2022	2023
€ 0	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

I.r.t. het actieve sportstimuleringsbeleid dat De Wolden voert kan een reductie van het subsidiebudget als onwenselijk worden ervaren door de sportverenigingen.

Programma 8: Actief en Opgeruimd

Verhoging sporttarieven binnen- en buitensport

Voorstel

Verhoging verhuur gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties met 5%.

Toelichting en achtergrond voorstel

De gemeente verhuurt haar binnen- en buitenaccommodaties aan Woldense sportverenigingen. De gehanteerde verhuurtarieven voor zowel de gemeentelijke sporthallen alsmede de sportvelden zijn Drenthe breed gezien relatief laag.

Wat levert het op?

We stellen voor om deze met € 7.000 af te ramen.

2020	2021	2022	2023
€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

I.r.t. het actieve sportstimuleringsbeleid dat De Wolden voert, kan een verhoging van de sporttarieven door de Woldense sportervaring als ongewenst worden ervaren. Hierdoor zijn verenigingen wellicht genoodzaakt om de contributie voor haar leden te verhogen.

Programma 8: Actief en Opgeruimd

Bijstelling waterschapsbelasting sporthal de Wijk

Voorstel

Bijstellen waterschapsbelasting sporthal de Wijk.

Toelichting en achtergrond voorstel

Voor een sporthal De Slenken in de Wijk is de waterschapsbelasting te ruim begroot. We stellen voor om deze met € 5.000 af te ramen.

Wat levert het op?

We stellen voor om deze met € 5.000 af te ramen.

2020	2021	2022	2023
€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

n.v.t.

Programma 8: Actief en Opgeruimd

Bijstelling onderhoudsvergoeding onderhoud velden en kleedaccommodatie

Voorstel

Bijstelling onderhoudsbudget velden en kleedaccommodatie.

Toelichting en achtergrond voorstel

De laatste jaren is voor een groot aantal verenigingen het beheer en onderhoud van de velden en kleedkamers overgedragen aan de vereniging. In de loop van de jaren zijn afspraken gemaakt tussen gemeente en verenigingen, die niet allemaal in de begroting zijn verwerkt. Per saldo is een verlaging van het bedrag in de begroting mogelijk. We stellen voor de begroting aan te passen naar realisatiecijfers.

Wat levert het op?

We stellen voor om deze met € 6.500 af te ramen.

2020	2021	2022	2023
€ 6.500	€ 6.500	€ 6.500	€ 6.500

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

n.v.t.

Programma 9: Algemene dekkingsmiddelen c.a.

Onroerende Zaak belasting (OZB)

Voorstel

Trendmatige aanpassing opbrengst OZB met 1,5%.

Toelichting en achtergrond voorstel

Vanaf 2021 wordt er in de meerjarenbegroting geen jaarlijkse trendmatige verhoging (prijsinflatie) toegepast bij de ramingen van de te ontvangen onroerende zaakbelastingen. Omdat aan de lastenkant de reguliere kostenverhogingen wel plaatsvinden, teren we cumulatief in op onze begrotingsruimte. Voorstel is om de trendmatige aanpassing ook voor 2021 en volgende jaren op te nemen waarbij per jaar kan worden bekeken of deze aanpassing ook daadwerkelijk moet worden doorgevoerd.

Wat levert het op?

Ten opzichte van de huidige raming in de meerjarenbegroting levert dit een extra opbrengst op van globaal € 65.000,- per jaar te rekenen vanaf 2021.

2020	2021	2022	2023
€ --	€ 65.000	€ 130.000	€ 195.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Hogere belastingdruk bij de inwoners en bedrijven.

Programma 9: Algemene dekkingsmiddelen c.a.

Onroerende Zaak belasting (OZB)

Voorstel

Verhogen opbrengst OZB met 2% (incidenteel) in 2020.

Toelichting en achtergrond voorstel

In de meerjarenbegroting wordt geen jaarlijkse extra verhoging toegepast bij de ramingen van de te ontvangen onroerende zaakbelastingen. Omdat het cijfermatige meerjarenperspectief ten opzichte van enkele jaren gelden, nogal negatief is gewijzigd en het bestuur op grond van het collegeprogramma wel de nodige ambities heeft, zou de OZB extra kunnen worden verhoogd (incidenteel) in 2020 met 2%.

Wat levert het op?

Ten opzichte van de huidige raming in de meerjarenbegroting levert dit een extra opbrengst op van € 87.000.

2020	2021	2022	2023
€ 87.000	€ 87.000	€ 87.000	€ 87.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Hogere belastingdruk bij de inwoners en bedrijven.

Programma 9: Algemene dekkingsmiddelen c.a.

Forensenbelasting

Voorstel

Verhogen tarief Forensenbelasting met 5%.

Toelichting en achtergrond voorstel

In de meerjarenbegroting wordt geen jaarlijkse extra verhoging toegepast bij de ramingen van de te ontvangen forensenbelasting. Omdat het cijfermatige meerjarenperspectief ten opzichte van enkele jaren geleden, nogal negatief is gewijzigd en het bestuur op grond van het collegeprogramma wel de nodige ambities heeft, zou de forensenbelasting extra kunnen worden verhoogd. Voorgesteld wordt de tarieven te verhogen met 5%.

Wat levert het op?

Ten opzichte van de huidige raming in de meerjarenbegroting levert dit een extra opbrengst op van € 6.000.

2020	2021	2022	2023
€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Onder de naam 'forensenbelasting' wordt een directe belasting geheven van de natuurlijke personen, die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Deze maatregel treft diegenen die niet in deze gemeente zijn ingeschreven en een (tweede) woning in deze gemeente hebben en voor zichzelf beschikbaar houden.

Programma 9: Algemene dekkingsmiddelen c.a.

Toeristenbelasting

Voorstel

Extra verhoging toeristenbelasting met 10%.

Toelichting en achtergrond voorstel

In de meerjarenbegroting wordt geen jaarlijkse extra verhoging toegepast bij de ramingen van de te ontvangen toeristenbelasting. Omdat het cijfermatige meerjarenperspectief ten opzichte van enkele jaren geleden, nogal negatief is gewijzigd en het bestuur op grond van het collegeprogramma wel de nodige ambities heeft, zou de toeristenbelasting extra kunnen worden verhoogd.

Wat levert het op?

Ten opzichte van de huidige raming in de meerjarenbegroting levert dit een extra opbrengst op van globaal € 31.600 per jaar.

2020	2021	2022	2023
€ 31.600	€ 31.600	€ 31.600	€ 31.600

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Door het recreatieschap Drenthe wordt regelmatig een advies afgeven over het te hanteren tarief. In tijden van bezuinigingen kan hier van afgeweken worden. Deze maatregel treft diegenen die aan niet-ingezetenen gelegenheid biedt tot het nachtverblijf tegen vergoeding, de verblijfbieder. Dit zijn met name de campinghouder, hotelexploitant, de B&B-exploitant of die degene die arbeidsmigranten huisvest. Een verhoging van de toeristenbelasting kan leiden tot minder bezoekers en per saldo minder inkomsten.

Programma 9: Algemene dekkingsmiddelen c.a.

10 – Overhead

Voorstel

Bijstellen budget "communicatie" als gevolg van onderschrijving.

Toelichting en achtergrond voorstel

Het blijkt dat de uitgaven in verband met 'Communicatie' de afgelopen jaren werkelijk een lager beslag op de gemeentelijke middelen hebben gelegd, dan was begroot. Daarom heeft een herbeoordeling plaatsgevonden van de benodigde middelen ten opzichte van de huidige raming.

Wat levert het op?

Ten opzichte van de huidige raming in de meerjarenbegroting levert dit een besparing op van € 7.308.

2020	2021	2022	2023
€ 7.308	€ 7.308	€ 7.308	€ 7.308

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

In principe geen maatschappelijke gevolgen. Bijstelling van budget kan in voorkomende gevallen aanleiding zijn tot een aanpassing van wijze waarop de cluster communicatie invulling geeft aan de werkzaamheden en meer moet sturen op het maximaal beschikbare budget.

Programma 9: Algemene dekkingsmiddelen c.a.

10 – Representatie, catering, etc.

Voorstel

Bijstellen budget "representatie, catering, etc. " als gevolg van onderschrijving.

Toelichting en achtergrond voorstel

Het blijkt dat de uitgaven in verband met 'representatie, catering, etc.' de afgelopen jaren werkelijk een lager beslag op de gemeentelijke middelen hebben gelegd, dan was begroot. Grootste veroorzaker hierin de zg. "werkkostenregeling". Daarom heeft een herbeoordeling plaatsgevonden van de benodigde middelen ten opzichte van de huidige raming.

Wat levert het op?

Ten opzichte van de huidige raming in de meerjarenbegroting levert dit een besparing op van € 16.214.

2020	2021	2022	2023
€ 16.214	€ 16.214	€ 16.214	€ 16.214

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

In principe geen maatschappelijke gevolgen.

Programma 9: Algemene dekkingsmiddelen c.a.

12 – Onvoorzien

Voorstel

Mutatie stelpost kapitaallasten bedrijfsmatige investeringen.

Toelichting en achtergrond voorstel

In de begroting is onder 'Onvoorziene uitgaven' al sinds jaren een stelpost opgenomen voor dekking kapitaallasten bedrijfsmatige investeringen. Deze post is gevormd door vrijval van kapitaallasten van in het verleden gedane bedrijfsmatige investeringen. Ook de vrijval van een bedrag van ± € 136.000 in 2022 zal hieraan worden toegevoegd (betreft grote bouwkundige installaties gemeentehuis Zuidwolde).

De afgelopen jaren is gebleken dat het beroep op deze post achterblijft bij de werkelijk beschikbaar te stellen nieuwe of vervangingsinvesteringen. Daarnaast is gebleken dat b.v. in het onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen ook de nodige kosten (deels) worden gedekt. Nader onderzoek moet nog uitwijzen of dit terecht is en conform het BBV toegestaan is of dat bepaalde investeringen geactiveerd moeten worden. Dit zou kunnen betekenen dat de storting in deze voorziening in de toekomst lager kan zijn.

Vooruitlopend hierop is de verwachting dat een mogelijke besparing op de bedoelde stelpost met € 50.000 vooralsnog verantwoord is te noemen.

Wat levert het op?

Ten opzichte van de huidige raming in de meerjarenbegroting levert dit een besparing op van € 50.000.

2020	2021	2022	2023
€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000

Wat zijn de maatschappelijke effecten van het voorstel?

Geen maatschappelijke gevolgen.